

Fair Play

www.urheilutoimittajat.fi

Urheilutoimittajain Liiton jäsenlehti 2/2020

KORONA MULLISTI
urheilutoimittajien arjen
SIVUT 12-13

**VUODEN URHEILU-
TOIMITTAJA**
Pasi Peltola
SIVUT 6-7

VAIKEIDEN
AIHEIDEN
KÄSITTELY
**urheilu-
journalismissa**
SIVUT 19-22

Luota siihen, että huominen kantaa.

Kaleva pitää huolta suomalaisista.
Huolenpito alkoi 145 vuotta sitten ja se jatkuu edelleen.

[KALEVAVAKUUTUS.FI](https://www.kalevavakuutus.fi)

KALEVA
VAKAUTTA YLI ELÄMÄN

Sisältö 2/2020

6-7

Vuoden urheilutoimittaja
Pasi Peltola

8-9

Vuoden tiedottaja
Jussi Salminen

10-11

Elämäntyö urheilutoimittajana
-tunnustus kolmelle
ansioituneelle
urheilutoimittajalle

12-13

Urheilujournalismin
uusi mahdollisuus

14-17

Journalistiliiton tietopankki
koronavirusepidemian
vaikutuksista toimittajiin

19-22

Kamala juttu, mutta juuri
siksi niin hyvä

24-25

Urheiluselostajalta vaaditaan
hyvää tilannetajua

26-27

Ihminen löytyi kauniilta
hautausmailta

28-29

Koronapandemia
mullisti urheilutoimituksen arjen

34

Maakuntakierros
alkuun suurimmista
paikalliskerhoista

Vakiopalstat:

5 Pääkirjoitus

18 Lyhyesti

23 Vieraskynä

25 Kolumni

30-31 Yksi meistä

32 Kieli pelittämään

33 In memoriam: JP Lammi

35-37 Paikalliskerho-
kuulumisia

38 Kirja-arviot

39 Jäsenasiaa

Fair Play

Urheilutoimittajain Liiton jäsenlehti

Julkaisija

Urheilutoimittajain Liitto ry.
Atomitie 5, C-porras, 00370 Helsinki

Päätoimittaja

Nina Jakonen
toimisto@urheilutoimittajat.fi

Toimitus

Taru Nyholm
Esko Hatunen

Ulkoasu

Taina Kempainen Tmi, Rauma

Painopaikka

Savion Kirjapaino Oy, Kerava

Ilmoitusmyynti

Urheilutoimittajain Liitto ry
Nina Jakonen, puh. 050 448 4845

Levikki

1 500

Osoitteenmuutokset

toimisto@urheilutoimittajat.fi

Ilmestyminen 2020

nro 3 23.9.

nro 4 9.12.

Toimitus pidättää oikeuden lyhentää,
muokata sekä jättää julkaisematta
toimitukselle lähetettyjä juttuja.

Urheilutoimittajain Liitto ry.

Perustettu 1931

Puheenjohtaja

Kari Linna

Pääsihteeri

Nina Jakonen

Jäsenyydet

Kansainvälinen urheilutoimittajien liitto (AIPS)
Association Internationale de la Presse
Sportive AIPS

Euroopan urheilutoimittajien liitto (UEPS)
European Sports Press Union UEPS

Kannen kuva:

Pasi Peltola

Kuva:

Matti Hannula

4041 0660
Painotuote

MYRSKYN JÄLKEEN ON PELISÄÄ.

Kevät on ollut karikkoinen niin urheilulle kuin laivamatkailulle. Mutta ennen pitkää vastatuuli kääntyy ja väylä on taas vapaa pelireissuille. Nähdään silloin Punaisilla laivoilla!

[Vikingline.fi/urheilu](https://vikingline.fi/urheilu)

Lisätiedot ja varaukset:
ryhma@vikingline.com tai
puh. 0800 412 412

SIELLÄ ILO SEILAA.

**PYSY MUKANA
MATKASSA!**

Fair Play

saapuu painettuna suoraan kotiisi/työpöydällesi. Muista ilmoittaa osoitteenmuutoksesi toimisto@urheilutoimittajat.fi

Liiton tiedotteet lähetetään sähköpostitse. Varmista tiedotteiden saanti päivittämällä sähköpostiosoitteesi toimisto@urheilutoimittajat.fi

Liiton verkkosivut Ajankohtaiset uutiset ja aiheet luettavana silloin, kun sinulle sopii. www.urheilutoimittajat.fi

Vuoden Urheilija -verkkosivut Vuoden Urheilija -äänestysten ehdokaslistat, äänestystulokset ja ajankohtaiset uutiset. www.vuodenurheilija.fi

Liiton Facebook Löydät meidät Facebookista facebook.com/urheilutoimittajat

Liiton Twitter Seuraa meitä Twitterissä twitter.com/urheilutoimitus

Seuraa meitä niissä kanavissa, jotka sopivat sinulle parhaiten!

Yhteistyössä:

PÄÄKIRJOITUS

Kari Linna
puheenjohtaja

Nyt on laadukas urheilujournalismi arvossaan

Urheilutoimittajain Liitolla oli "kunnia" olla etulinjassa ottamassa vastaan tämän päivän vitsaus, koronavirus. Jouduimme perumaan sekä 16.3.2020 vuosikokouksen että Kevätseminaarin. Jälkikäteen nämä tuntuvat itsestäänselvyyksiltä, mutta maaliskuun alkupuolella tilanne oli toinen. Onneksi teimme oikean ja vastuullisen päätöksen.

Elämme tällä hetkellä todella poikkeuksellista aikaa. Emmekä edes tiedä, milloin tilanne normalisoituu. Monelle meistä koronavirus on aiheuttanut taloudellista epävarmuutta ja huolta tulevaisuudesta. Lomautukset ja yt-neuvottelut koskevat kollegoitamme kaikkialla.

Onneksi monelle on töitä riittänyt. Urheiluareenoiden hiljennettyä päivittäisen tulosurheilun raportoinnin tarve on nollaantunut. Osaavat urheilutoimittajat ovat päässeet näyttämään, että on meistä muuhunkin kuin kertomaan Kärpät-Tappara 2-1. Olemme saaneet lukea hienoja taustajuttuja ja ajattomia artikkeleita. Esille on nostettu numeroiden ja tulosten takaa ihmisiä, ilmiöitä, taustoja, tarinoita. Juuri tähän suuntaan toivon kehityksen enenevässä määrin menevän myös tilanteen normalisoiduttua.

Onkin ollut hämmentävää lukea ihan ymmärtäväisinä pitämäni ihmisten, ja jopa kollegoiden, kriittisiä mielipiteitä siitä, että lehdistä on edelleen urheilusivut ja Ylellä Urheiluruutu. Että niitä ei tarvittaisi, koska urheilu on seis. Ellei edellinen kappale jo yksistään kumoaisi moisia näkemyksiä, viimeistään vilkaisun katsojalukuihin luulisi aukaisevan silmät. Urheiluruutu on pitänyt paikkansa kärkiryhmissä ja ollut parhaimmillaan hopealla. Laadukkaan, sisällöllisen, tutkivan ja hyvän urheilujournalismin aika on aina – siihen ei välttämättä tarvita tuloksia tai tapahtumia.

Kevään ja kesän kalenterit ovat monella tyhjentyneet. Syksyyn pakkautuu siirrettyjä tapahtumia ja koulutuksia, niin meilläkin. Liiton toiminnan osalta tavoitteena on järjestää syksyllä vuosikokous ja Urheilutoimittajapäivät.

Loppuun erittäin positiivinen uutinen. Olemme tehneet Urheilugaalan kanssa kolmevuotisen sopimuksen. Sen myötä Vuoden Urheilija julkistetaan jatkossakin Urheilugaalassa vuosien 2021–2023 aikana. Liittomme tärkeimpien palkitsemisten ansaitsema arvostus ja näkyvyys on turvattu pitkäksi aikaa. Se tuo vakautta toimintaamme.

Tsemppiä kaikille. Pysykää terveinä.

– Kalenterini on totaalisen tyhjä vähintään juhannukseen saakka. Toivotaan, että miesten Superpesiksessä saataisiin pelattua edes yksinkertainen runkosarja, Pasi Peltola viittaa kesäiseen ykköslajiinsa.

Mäntyharjulainen reissumies palkittiin Vuoden urheilutoimittajana

Sana reissumies kuvaa osuvasti Vuoden urheilutoimittajaksi valittua freelancer-toimittajaa **Pasi Peltolaa**. Peltola asuu perheineen eteläsavolaisessa Mäntyharjussa, mutta ainakaan talviseen aikaan häntä ei juurikaan sieltä tavoita. Hän on liikkeellä joko kotimaassa tai maailmalla.

Teksti: **Matti Lehtisaari** Kuvat: **Matti Hannula** ja **Pasi Peltolan kotialbumi**

Talvet Peltola urakoi jääkiekon kotimaisissa liigaotteluissa. Hän avustaa useiden maakuntien lehtiä ja koostaa otteluraportteja Suomen Tietotoimistolle (STT:lle). Samasta ottelusta syntyy useita juttuja, eri asiakkaille sorvataan vaihtoehtoisia näkökulmia.

– Heti kun liigan ottelukalenteri ilmestyy, lyön omaan kalenteriini KooKoon, Jukurien, SaiPan ja Pelicansin kaikki kotipelit – siis yhteensä 120 kamppailua. Tulee tietysti päällekkäisyyksiä, joten jäljelle jää reippaat 80 ottelua. Lisäksi mukaan tulee Helsingin (HIFK), Jyväskylän (JYP) ja Kuopion (KalPa) otteluita, Peltola kuvailee urakointiaan.

– Olen siinä mielessä vanhan ajan toimittaja, että teen juttujani pitkälti seuraavana aamuna ilmestyviin sanomalehtiin. En siis tee juttuja pelkästään nettisivuille. Tietysti esimerkiksi STT:n jutut ilmestyvät saman tien luettaviksi monien lehtien nettisivuille.

Kesäillat puolestaan vierähtävät usein kotimaan pesäpallokentillä.

– Teen ennen kaikkea miesten Superpesistä. Kouvolan, Hyvinkään ja Imatran ottelut ja kierrosraportit STT:lle. Lisäksi olen tehnyt vierailuja Kankaanpäähän, Siilinjärvelle ja Pohjanmaalle, aikoinaan itsekin pesäpalloa viitisentoista vuotta pelannut Peltola listaa.

Rinnalla kulkee kotimainen jalkapallokin, Veikkausliigasta mies hoitelee FC Lahden kotiottelut ja kirjoittaa Ykkösenkin taistoista.

Näin työt urheilutoimittajana alkoivat

Peltolan taival urheilutoimittajana sai alkunsa jo 1970-luvulla. Mieli paloi päästä seuraamaan KooKoon ykkösdivarin kiekkopelejä, mutta rahat lip-puihin olivat tiukassa. Innokas nuoru-

kainen alkoi selvittää, minne otteluista voisi tehdä juttuja.

– Aloitin lukion syksyllä 1979 ja samana syksynä paikallisen ilmaisjakelulehden *Kuusaaalaisen* urheilureportterina. Jutuistani maksettiin muodollisia korvauksia, mutta tärkeintä oli saada lehdistökortti, jotta pääsin sisään KooKoon otteluihin, Peltola palaa siihen, miten kaikki alkoi.

Vuosikymmenet ovat vaihtuneet ja monet asiat muuttuneet.

– Siihen aikaan otteluraporttien tekeminen oli kuitenkin ihan erilaista, kun jo pelkkä ottelun lopputuloskin oli monelle lukijalle uutinen vielä seuraavana päivänä. Urheiluruutukin lähetettiin vain pari kertaa viikossa, Peltola huomauttaa.

Lukion jälkeen Eurooppaa valloittamaan

Ylioppilaaksi valmistumisensa jälkeen Peltolan elämässä alkoi uusi vaihe.

– Lukiovuosieni jälkeen, kun rahakin alkoi vähän olla, kiersin urheilutapahtumissa pitkin Eurooppaa. Hankin kymmenen Interrail-korttia ja vierailin kaikissa Euroopan maissa, siis 36:ssa Euroopan valtiossa.

– Saatoin esimerkiksi lähteä viikonlopuksi Dubliniin seuraamaan tenniksen Davis Cupia, Suomen jalkapallomaoteltuun Islantiin tai muihin vastaaviin tapahtumiin, joista oli mahdollisuus tehdä juttujakin, Peltola kertaa.

Yksi miehen suurista intohimoista on englantilainen jalkapallo. Saarivaltakunnan stadionit ovat tulleet tutuiksi. Harva suomalainen on vierailut niin monen brittiseuran kotiotteluissa kuin Peltola.

– Englannin liigan sarjoissa pelaa tällä kaudella yhteensä 92 seuraa, joista enää Plymouthin kotipeli on näkemättä, Peltola taustoittaa.

Hyvä tili Hannu Kamppurin KooKoo-sopimuksella

Jääkiekon ystävät ehkä muistavat, että KooKoo kohahdutti 1980-luvun lopulla hankkimalla Oulun Kärpistä riveihinsä Suomen parhaisiin maalivahteihin lu-keutuneen **Hannu Kamppurin**.

Elettiin aikaa ennen internetiä, ja uutiset levisivät huomattavasti nykypäivää hitaammin.

– Kamppuri allekirjoitti KooKoo-sopimuksensa lauantaina, ja siitä tiedotettiin vain Kouvolan Sanomiin. Posti jakoi sunnuntain lehden maakunnan ulkopuolelle vasta maanantaina.

– Luettuani uutisen *Kouvolan Sanomista* sain tehtyä siitä jutut *Kalevaan*, *Turun Sanomiin*, *Aamulehteen*, *Uuteen Suomeen*, *Iltalehteen*, *Etelä-Suomen Sanomiin* ja *Etelä-Saimaan* sivuille, kertoo Kamppuri uutisillaan hyvän tilin tehnyt Peltola.

Tänä päivänä suosikkilajiaan tai suosikkiseuraansa on helppo seurata, kun maksua vastaan voi tilata lähes mitä tahansa sarjoja. Toista oli, kun Peltola asui nuorena miehenä Kuusankoskella.

– Kesäisen tiistai-illan lähiseudun ainoa urheilutapahtuma saattoi olla Kaipiaisten Kajastuksen neljännen divisioonan jalkapallo-ottelu. Heitin sinne vajaan 50 km:n pyörälenkin, Peltola piirtää kuvaa tuon ajan elämänmenosta.

Korona pysäytti reissumiehen

Näin keväiseen aikaan Peltola on tavan-
nut viettää pitkiäkin aikoja ulkomailla. Tämä oli tarkoituksena tänäkin vuonna, mutta koko maailman maaliskuussa yllättänyt koronaviruspandemia pysäytti reissumiehen.

– Juuri ennen rajojen sulkeutumista ehdin käydä maaliskuussa Englannissa. Suunnitteilla oli matkoja Englantiin, Walesiin, Espanjaan ja vaimon kanssa matka Singaporeen, mutta kaikki menivät kiville, Peltola harmittelee.

Töiden puolestaka-
an ei hyvältä näyt-
tä, kun palloilusarjat eivät pyöri, eikä muitakaan urheilutapahtumia ole voitu järjestää.

– Kalenterini on totaalisen tyhjä vähintään juhannukseen saakka. Toivotaan, että miesten Superpesiksessä saataisiin pelattua edes yksinkertainen runkosarja, Peltola viittaa kesäiseen ykköslajiinsa.

Mäntyharjun mökille on matkaa parikymmentä kilometriä. Tänä poikkeuksellisenä keväänä mökkilaiturilta avautuvat kauniit järvimaisemat ovat arvokkaampi rauhoittumispaikka kuin ehkä koskaan aikaisemmin. ♦

←

Pasi Peltola jääkiekkoseura Manchester Stormin maskotin seurassa seuran kotihallissa maaliskuussa juuri ennen koronaviruksen aiheuttamaa työkuvioiden hiljentymistä.

Vuoden tiedottaja Jussi Salminen palvelee mediaa monella tavalla

Ei ole enää itsestäänselvyys, että media tulee paikalle

Urheilutoimittajain Liiton valinta vuoden tiedottajaksi on Uimaliiton tiedottaja **Jussi Salminen**. Salmisen työtä ohjaa samaistuminen toimittajan työhön. Siinä auttaa mennyt työhistoria.

Teksti: **Nina Vanhatalo** Kuva: **Riku Riikonen**

↑ Kun Jussi Salmiselle vapautui vuonna 2007 mahdollisuus hakea paikkaa Uimaliitosta Uinti-lehden päätoimittajaksi, ei Salminen epäroinyt. Hän pääsi yhdistämään oman intohimonsa ja ammatin eli työskentelemään rakkaan lajin uinnin parissa ja tekemään siitä juttuja.

Työni lähtökohtana on, että pyrin ajattelemaan, millaista apua, faktoja ja teemoja itse kaipaisin toimittajan työssä lajista, jota ei ole resursseja itse seurata täysipainoisesti. Sitä pyrin tarjoamaan pietteillä ja helposti lähestyttävästi, Salminen sanoo.

Salminen on vastannut Uimaliiton viestinnästä jo vuodesta 2007, jolloin hän ensin sai pestin Uinti-lehden päätoimittajana ja sen jälkeen toimenkuva laajeni hyvinkin nopeasti täysipäiväiseksi tiedottajaksi ja viestintävastaavaksi.

Työfilosofiassaan Salminen onkin onnistunut, sillä Vuoden tiedottajan valinnan perusteluissa häntä kiiteltiin siitä, miten *”Suomalaisen uinnin tiedotus on nopeaa ja laadukasta. Erityisesti uinnin arookisoissa Uimaliiton viestintäkanavat ovat toimineet mallikkaasti. Salminen on helpottanut työllään merkittäväällä tavalla uinnista uutisointia.”*

Osaltaan Salmisen ansiosta uinti onkin lajina säilyttänyt vielä paikkansa mediassa, vaikka niistä todellisista kulta-ajoista on jo aikaa, eikä media ole enää samaan tapaan lajin piirissä raporttoimassa kuin mitä vielä esimerkiksi 1990-luvulla, jolloin Antti Kasvio ja Jani Sievinen hallitsivat altaita.

Sen ajan Salminen muistaa hyvin. Oma uintiura loppui 1990-luvun lopulla, mutta sitä ennen vapaa- ja selkäuimarina kunnostautunut Salminen ehti kiertää samoja kilpailuja itseään vanhempien Kasvion ja Sievisen kanssa. Medianäkyvyys oli silloin huipussaan ja Ylekin lähetti SM-uinnit televisiossa. Median läsnäolo oli tuttua.

– Muistan kun menttiin johonkin Seinäjoelle, mikä oli sinällään pieni halli. Mutta silloin se oli täyteen pakattu, lisäkatsomoita ja kisarakennelmia. Se oli sellainen vau-efekti itselle, että ai, tällaisia nämä isot kisat on. Oli kamerat paikalla ja isot pojat uimassa vierellä, Salminen muistelee.

Uinti menetti mediastatuksensa – tyhjiö oli paikattava

Kun lajin kiinnostavuus lähti laskuun Hanna-Maria Seppälänkin lopetettua uransa, osasi Salminen melko nopeasti tarttua haasteeseen. Hän hankki tarvittavat kamerat, välineet ja yhteydet palvelukseen myös muun muassa sähköisiä tiedotusvälineitä, jotka eivät enää lähettäneetkään omaa henkilökuntaa paikalle kilpailuihin ja tapahtumiin.

– Uinti putosi sellaisesta, jos voi sanoa, medialajin statuksesta. Ajattelin, että sitä tyhjiötä täytyy paikata. Ei ole enää itsestäänselvyys, että media tulee paikalle, Salminen pohdiskelee muutosta.

Sen jälkeen oli pohdittava omaa rooliaan.

– Kun tiedän, mitä toimittajana olisi vailla ja minkälaista tietoa tarvitsisi jutuntekoon ja etsiessään taustoja, niin sitä pitää tarjota, mitä itse haluaisi käyttää. Se on johtava ajatukseni.

Monipuolinen työhistoria auttaa ymmärtämään toimittajien tarpeet

Ja sitä ymmärrystä toimittajien työhön Salminen on hankkinut monipuolisella työhistoriallaan. Kun oma kilpauimarin

ura päättyi, halusi hän silti pysyä lajin parissa. Niinpä matka vei ensin kuuluttajaksi. Ensimmäiset tehtävät kuuluttushommista Salminen sai Tampereelta omalta seuraltaan, mutta ei aikaakaan kun työtehtävät veivät miestä eri puolille maata.

Siitä lähti kasvamaan myös kiinnostus urheilutoimittajan työtä ja ennen kaikkea selostamista kohtaan. Toki väliin mahtui myös muutama vuosi tiskijukan hommia ravintoloissa, mutta muutto Mikkeliin silloisen tyttöystävän, nykyisen vaimon perässä johti musiikkitoimittajan töihin paikallisradiossa. Toimittajan työ alkoi kiinnostaa enemmän, ja Salminen päätyi Vierumäelle Kirsti ”Kikka” Pohjaväreen vetämälle urheilutoimittajan linjalle vuonna 2005, ja se poiki pienen harjoittelujakson jopa Eurosportille. MM-uinnin selostukset jäivät silloin vain varjoselostuksiksi opettelumielessä, mutta myöhemmin Salminen pääsi toteuttamaan haaveitaan ja selostamaan muun muassa lyhyen radan EM- ja MM-kilpailuja Urheilukanavalle.

Kun sitten 2007 vapautui mahdollisuus hakea paikkaa Uimaliitosta Uinti-lehden päätoimittajaksi, ei Salminen epäroinyt. Hän pääsi vihdoinkin yhdistämään oman intohimonsa ja ammatin eli työskentelemään edelleen rakkaan lajin uinnin parissa ja tekemään siitä juttuja.

Uimahalli oli toinen koti

Rakkaus uintia kohtaan oli syttynyt jo nuorena poikana. Perhe asui vain muutaman sadan metrin päässä Kalevan uimahallista Tampereella, joten se selittää jo lähtökohdat sille, että uimahallissa tuli vietettyä aikaa.

Edes lukuisat korvatulehdukset ja korvien putkitukset eivät hillinneet uintihaluja, vaikka se haittasikin nuorena uintitahtia. Into päästä hallille oli kaikesta huolimatta kova. Sitä se oli ollut jo pienestä pitäen. Jo lastenaltaasta Salminen ”headhuntattiin” seuran uimakouluun, ja lopulta noin 7–8-vuotiaana hän olikin sitten jo Tampereen Uintiseuran jäsen, kavereiden innoittamana.

– Paikka heltisi seuran edustusryhmään vielä 15-vuotiaana, mutta armeijan aikana uintiharrastus sitten lopahti. Ja osin myös siitä syystä, että jossain vaiheessa minusta yritettiin tehdä 1500 metrin uimaria ja harjoittelu alkoi väsyttää.

Mutta lajia ei kuitenkaan tarvinnut hylätä, vaikka oma uintiura päättyikin. Monipuolinen urapolku johdatti Salmisen jatkamaan rakastamansa lajin parissa ja ymmärtämään lajia monesta eri näkökulmasta. Ja siitä hedelmästä pääsevät nauttimaan myös urheilutoimittajat. ♦

Kolmelle Elämäntyö urheilutoimittajana -tunnustus

Liitto muisti Ilkka Kulmalaa, Timo Leskistä ja Riitta Vihavaista

Kolmea urheilutoimittajaa muistettiin tänä vuonna Urheilutoimittajain Liiton myöntämällä huomionosoituksella. Liitto jakoi Elämäntyö urheilutoimittajana -tunnustukset **Ilkka Kulmalalle, Timo Leskelle ja Riitta Vihavaiselle**, jotka kaikki ovat päässeet normaalista arjen aherruksesta nauttimaan eläkepäivistä.

Teksti: Markus Karjalainen Kuvat: Matti Hannula, Timo Mustalampi

Ilkka Kulmala

Nuorin tunnustuksen saaneista eli urheilutoimittaja Ilkka Kulmala (s. 18.11.1955) ansioitui *Keskisuomalaisen* urheilutoimituksessa, jossa hänelle kertyi nykypäiviin peilaten hämmästyttävän pitkä 43-vuotinen työura, joka alkoi vuonna 1976. Melkein koko ura menikin urheilutoimituksessa, jossa Kulmala viihtyi parhaiten.

Iisalmessa syntynyttä, Lappeenrannassa ja erityisesti Keuruulla kasvanutta Kulmalaa kannusti uralle myös perheen tausta, jossa olivat toimittajia niin isänsä **Lauri** kuin veljensä **Teppo**. Kulmala vietti koko 43-vuotisen työuransa *Keskisuomalaisen* palveluksessa ja lähes koko

ajan urheilutoimituksessa. Kulmala jäi eläkkeelle vappuna 2019. Tosin senkin jälkeen hän on ilahduttanut lukijoita muutamilla yksittäisillä jutuilla *Keskisuomalaisen* urheilusivuilla ja myös *Urheilulehti* on alkanut julkaista hänen esseitään.

Muiden lehtien kollegoille Kulmala tuli tutuksi jääkiekosta. Hän sai nuorena toimittajana hoitaakseen jääkiekon aikana, jolloin JYP pelasi SM-liigan ulkopuolella ulkojäillä. Jääkiekko on ollut Kulmalan vastuulla *Keskisuomalaisessa* käytännössä koko hänen uransa ajan, joten hänen kirjoittamansa jääkiekkojuttujen määrä on valtava, kun ottaa vielä huomioon sen, että Kulmala ehti käydä myös jääkiekon MM-kilpailuissa kymmeniä kertoja.

Tämän jutun kirjoittajalle Kulmala aiheutti kerran puhuttelun *Savon Sanomien* toimituksessa, jonne oli tilattu "Ilan" juttu JYP:n ja SaPKon ensimmäisen divisioonan ottelusta. Faksista putkahti sunnuntai-iltana vähän päälle 4000 merkin juttu, jonka julkaisiin kokonaan.

Juttu oli *Savon Sanomien* levikkialueen laidan joukkueen vieraspelistä harvinaisen pitkä, mistä tuli moitteet. Puolustelin toimituspäällikölle, että Kulmalan juttu oli niin hyvin kirjoitettu, ettei sitä voinut lyhentää yhtään eikä varsinkaan puolta ottaa pois. Tuimailmeinen päällikkö luki jutun ja hyväksyi nuoren taittajan SaPKO-revittelyni. Kiitos, Ila, hienosta jutusta!

Kulmala tunnetaan erityisesti jääkiekko-toimittajana, mutta

hän hoiti kaikkea kuten maakuntalehden toimituksissa oli tapana. Intohimoina urheiluihmisenä Kulmala oli utelias kaikkia lajeja kohtaan, osasi tarttua hetkeen ja luoda perustellun näkemyksen liki asiasta kuin asiasta. Kulmalan ansioihin lukeutuu sekin, että hän osasi seurata aikaansa ja kehittyä sen mukana. Eläkeikää lähestyessäänkin hän oli moderni toimittaja.

Kulmala oli myös *Keskisuomalaisen* luottotoimittaja arvokilpailuissa. Hän oli mukana olympialaisissa ensimmäisen kerran Moskovassa 1980, ja sen jälkeen kilpailuja kertyi runsaasti. Uransa kohokohdaksi Kulmala on itse usein maininnut Sydneyn 2000 olympialaiset. Talviolympialaisissa Kulmala oli ensimmäisen kerran vasta Etelä-Koreassa 2018.

Elämäntyötunnustus oli Kulmalalle hieno kiitos urasta, sillä senhän olivat myöntäneet kollegat.

– Turha on kieltää, etteikö työn arvostaminen tuntuisi hyvältä, kertoo vuoden verran eläkeläisenä oloa harjoitellut Kulmala, joka on edelleen pitänyt kollegoihinsa paljon yhteyttä.

– Erityisen mukavaa on, että tunnustus tuli maakuntaan. Täälläkin osataan tehdä hyvää urheilujournalismia.

Timo Leskinen

Urheilutoimittaja Timo Leskinen (s. 8.5.1952) työskenteli suurimman osan urastaan yrittäjänä, ja etenkin hänen johtamana uutistoimisto Urheilutieto tuli lukijoille ja toimittajille tutuksi asiantuntevista kirjoituksistaan. Liperissä syntynyt Leskinen (ent. Mustonen) omisti Urheilun Utistutuoto Oy:n (siis tutummin Urheilutiedon) vuodesta 1987 vuoteen 2008 saakka, jolloin hän myi yrityksensä ja aloitti eläkepäivät jo 56-vuotiaana.

Urheilutieto oli arvostettu urheilun juttujen tuotannostaan. Se toimitti parhaimmillaan yli 20 lehdelle materiaalia, joka oli tarvittaessa räätälöity jokaisen

Ilkka Kulmala

Timo Leskinen

Riitta Vihavainen

asiakkaan tarpeisiin. Kun kausisopimus aihepiiristä oli tehty, tulivat Urheilutiedon jutut nopeasti ja sisällöltään mielenkiintoisina. Leskinen itse oli teräväkynäinen toimittaja ja huolellinen kirjoittajana. Hän ei jäänyt suinkaan päätoimittajana vain johtamaan toimintaa, vaan hänet nähtiin paikalla toimittajien eturivissä missä hyvänsä kilpailuissa ja otteluissa. Leskisen vaikutus suomalaisen urheilujournalismiin on ollut melkoinen, koska STT:n ja muiden avustajien puristuksessa tarjonnan oli pakko olla uusia linjoja hakevaa – ja parempaa kuin muilla vaihtoehdoilla.

Jos Leskiseltä tilasi juttua, vastaus oli selkeä.

– Homma hoidetaan, vastasi Leskinen ja kysyi:

– Monelta pitää olla valmista ja kuinka pitkän jutun tarvitsette?

Ei ihme, että asiakaspiiri alkoi kasvaa Leskisen otettua Urheilutiedon ohjat.

Leskinen työskenteli Urheilutiedolle pari vuotta jo ennen kuin osti yrityksen itselleen. Siinä vaiheessa yrityksellä oli kymmenkunta lehteä, joten Leskinen onnistui enemmän kuin tuplaamaan Urheilutiedon asiakkaiden määrän.

Ennen Urheilutietoa Leskinen työskenteli kolme ja puoli vuotta urheilutoimittajana *Satakunnan Kansassa*, jonka Joensuun-pesäpalloavustaja hän oli ollut jo aiemmin. Urheilukärpäsen pureman jo seitsenvuotiaana saanut Leskinen työskenteli ennen urheilutoimittajan uraansa joensuulaisessa sanomalehti *Karjalaisessa* käsinlatojana, mutta ei hinkuvista haluistaan huolimatta kelvannut *Karjalaiselle* urheilutoimittajaksi.

Sittemmin Leskinen on laskeskellut tehneensä vuosien mittaan juttuja noin 50 eri urheilulajista. Jo viime vuosikym-

menen puolivälissä Leskinen alkoi tehdä pehmeää laskua kohti joutopäiviä ja kauppasi vuonna 2008 Urheilutiedon nimen ja liiketoiminnan. Leskisen voi sanoa eläköityneen etuajassa, mutta silti täysin palvelleena.

Elämäntyö urheilutoimittajana -tunnustus oli Leskiselle hieman yllätys.

– Toisaalta, kun pohdin uraani, niin olihan se eriskummallinen työura ja merkittäväkin tuli tehtyä: ensin jutuntekijänä ja sitten yrittäjänä. Elämäni oli pelissä 1990-luvun lamassa, mutta sitten helpotti niin, että sain jäädä eläkepäiville hieman etuajassa.

– Silloinen Uutistuotanto-malli ei olisi enää menestynyt nykypäivän ahdingossa. Hyppäsin oikeaan aikaan oravanpyörästä, mielti Liperiin mökilleen lähtöä tehnyt urheilutoimittaja emeritus.

– Viime vuosina suurin intohimoni on ollut Tottenham Hotspurs. 9-vuotiaana hoksasin, että joku Tottenham on voittanut ensimmäisen tuplan Englannissa. Siitä jäi intohimo, jonka myötä odotan vielä mestaruutta, jota tuskin näen koskaan. Timo ja Tottenham ovat hyvin yhteen sopiva pari, naurahtaa Leskinen.

Riitta Vihavainen

Riitta Vihavaisen (s. 11.7.1941) aloittaessa urheilutoimittajan työn vuonna 1978 oli hän ensimmäisiä naisia suomalaisten päivälehtien urheilutoimituksissa. Hän oli mukana *Uuden Suomen* urheilussa, kun lehdesä lähdettiin uusimaan työtapoja. Vihavainen osallistui suureen uudistukseen, kun *Uusi Suomi* sai rinnalleen *Iltalehden*, joka oli aluksi päivälehden iltapäiväpainos.

– Teimme todelliset asiajutut Uuteen

Suomeen. Sen jälkeen aloitettiin hieman räiskyvämpien juttujen kirjoittaminen *Iltalehteen*.

– Olimme ensimmäisiä urheilutoimittajia, jotka versioivat juttuja useampaan painokseen ja eri lehtiin, mikä on nykyään kaikille tuttua työtä, kuvaa Vihavainen uuden iltapäivälehdessä ensimmäisiä askeleita 1980-luvun alussa.

Uuden Suomen tie loppui vuonna 1991. Vihavainen toimi tämän jälkeen mm. Suomen Hiihtoliitossa ja Suomen Naisten Liikuntaliiton (SNLL) viestinnässä. Työssään hänelle oli tärkeää nostaa naisten liikunta ja urheilu samalle tasolle kuin miesten. Vihavainen otti voimakkaasti kantaa siihen, että esimerkiksi seiväshyppy, estejuoksu ja moukarinheitto pääsivät Suomessakin naisten lajeissa arvostettuun asemaan. Samalla alkoi tasa-arvo löytyä urheilutoimituksiinkin.

Vihavaisen ollessa 40 vuotta sitten Urheilutoimittajain Liiton ja Helsingin Urheilutoimittajien hallituksessa oli liitossa seitsemän naisurheilutoimittajaa jäsenenä. Miehiä on toki edelleen jäsenistöstä suurin osa, mutta naistoimittajien osuus on kasvanut jatkuvasti.

– Meillä on hyvä ammatti, kehuu Riitta Vihavainen urheilutoimittajan työtä.

– Monelle mielenkiintoiset kisareissut ovat olleet työssä suola. Harmi vain, että hyvin harva media lähettää toimittajiaan kisoihin. Olisi mukava lukea edelleen monipuolisesti käsitellyistä tapahtumista.

Vihavaisella on ollut monta kertaa ikävä urheilutoimittajia ja työn vaihtelemaan monipuolista maailmaa. Liiton myöntämä tunnustus meni oikeaan osoitteeseen, jossa sitä arvostetaan.

– Kiitos tuntuu hienolta. Kaikki hyvät kaverithan siitä tulivat mieleen. ♦

Poikkeustilanne on mitannut toimituksen journalistista osaamista. Urheilun aihekirjo on laajentunut, ja urheilun merkitys yhteiskunnallisena ilmiönä on ollut juttujen kohteena. Tilanteessa on opin paikka kaikille urheilutoimituksille, myös Yle Urheilulle. – Jokainen toimittaja voi yksilötasolla miettiä, mitkä asiat ovat omassa työssä tärkeitä. Rakenteellisella tasolla etätyön mahdollisuudet on huomattu, mikä palvelee tulevaisuutta, Yle Urheilun päälikkö Joose Palonen analysoi.

Korona mullisti urheilutoimitusten arjen

Urheilujournalismin uusi mahdollisuus

Poikkeustilanne on haastanut urheilutoimitukset uudenlaisen ajattelun ja tekemisen äärelle. Historiallisia aikoja voi pitää myös mahdollisuutena urheilujournalismille.

Teksti: Esko Hatunen Kuva: Yle Kuvapalvelu

Sanomatalo kumisee hiljaisuuttaan Helsingin keskustassa rautatieaseman kupeessa. Ilta-Sanomien urheilutoimituksen toimittajatkin tekevät etätöitä. Yhteyttä pidetään digitaalisilla sovelluksilla. Slack-pikaviestipalvelulla hoidetaan kirjallinen viestintä, ja toimituksen videopalaverit hoituvat Teams-sovelluksella. Sen avulla on mahdollista myös pitää yhteishenkeä yllä.

– Siinä on hetki aikaa rupertella ennen palaveria ja sen jälkeenkin. Esimiehet ovat soittaneet myös henkilökohtaisesti toimittajille inhimillisen kontaktin säilyttämiseksi, etteivät seinät kaatuisi kenenkään niskaan, *Ilta-Sanomien* urheilun esimies **Petri Lahti** toteaa.

Kilpa- ja huippu-urheilu loppui Suomessa maaliskuun puolivälissä kuin seinään. Silti, ainakaan vielä, *Ilta-Sanomien* urheilussa ei ole tarvinnut tehdä suuria muutoksia työvuorolistoihin. Uutisia,

juttuja ja tarinoita on urheilun liepeiltä riittänyt. Sisällöissä on keskitytty urheilun ilmiöitä, henkilöitä ja taloutta käsitteleviin juttuihin – koronaa tietenkin unohtamatta.

– Tässä on ollut hyvä tilaisuus pohdita rauhassa, millaisia juttuja haluamme tarjota lukijoillemme. Vastaus on ollut tarinallisuus, kerronnallisuus ja osittain myös nostalgia, jolle on ollut aina tilaus, Lahti valottaa.

Hänen mukaansa mahdollisuus olisi viedä sisältöjä tulevaisuudessa tarinallisuuden lisäksi pintaa syvemmälle. Siihen hän toivoo yhteistyötä myös juttujen kohteilta, urheilijoilta. Muutakin työsarkaa riittää.

– Meillä on paljon tekemistä urheilkulttuurin osalta. Se ei ole vain sitä, mitä kentällä tapahtuu, vaan myös sitä, mitä kentän ulkopuolella on.

Juttujen kohteina pitäisi olla siis enemmän urheiluseuroja, seuratoimijoita, kannattajia ja ihmisiä, jotka liittyvät jollakin tavalla urheiluun, mutta eivät ole itse urheilijoita. Myös urheilutapahtumien suorien lähetysten merkitys korostuu Lahden mukaan tulevaisuudessa.

– Tapahtumat puretaan suorassa lähetyksessä nopeammin kuin aikaisemmin. Peli tai urheilutapahtuma onnistutaan tiivistämään aika hyvin jo itse lähetyksessä.

Toimittajille jää silti oma tehtävänsä suoran lähetysten jälkeen.

– Urheilujournalisteille jää paljon pureskeltavaa, mutta se on sitten enemmän mielipiteellistä aineistoa, ilmiöiden tai kiinnostavien henkilöiden poimimista kentällä olijosta.

Paikallisuus edelleen valttia

Maakuntamedioissa urheilutoimitusten tilanteet ovat erilaisia. Oululaisen sanomalehti *Kalevan* urheilutoimituksella on siitä kiitollinen asema, että kaikki neljä vakituista toimittajaa ovat saaneet jatkaa työtään urheilun parissa niin normaalisti kuin se näissä oloissa on ollut mahdollista.

– Olemme jatkaneet toimitustyötä suurin piirtein tavanomaisilla sivumäärillä. Toki meitä siirrettiin viikonlopuista arkeen ja illoista entistä enemmän aamuihin, mutta muuten olemme tehneet urheilua kaksi aukeamaa päivittäin ja pääsääntöisesti omin voimin, *Kalevan* urheilutoimittaja **Kai Nevala** kertoo.

Sisällöissä *Kalevassakin* on uutisoitu koronan vaikutuksista urheiluun, mutta sen lisäksi toimittajille on jäänyt aikaa kirjoittaa menneistä tapahtumista ja henkilöistä.

Esimerkkinä tällaisesta on kokonaisuus Kärppien 2-divisioonakaudesta 1994–1995, kun puolen Suomen maitiseura pelasi ottelujaan muun muassa Kuhmossa, Kuusamossa ja Suomussalmella.

Lehdessä on julkaistu myös Nevalan toimittama juttu yhdestä vuorokaudesta vuonna 2010, jolloin paikallisen miesten lentopalloseuran Sun Volleyn joukkue varmisti Suomen mestaruuden.

Kalevan urheilutoimitus tekee etätöitä, mutta yksi toimittaja vuorollaan on käynyt taivuttamassa urheilun sivuja toimituksessa iltaisin. Haastattelut on tehty videoyhteydellä, mutta muutaman kerran Nevala on tavannut haastateltavan kasvokkain – tosin aina ulkotiloissa ja turvatekijöistä huolta pitäen.

– Videohaastattelu on ihan jees, mutta eihän se korvaa sitä henkeä, jota juttuihin saa kasvokkain haastateltaessa, kun näkee haastateltavan esimerkiksi harjoittelemassa tai tekemässä jotakin muuta urheiluun liittyvää.

Nevala on huomannut tilanteesta myös, että syvällisempiin juttuihin jää paremmin aikaa, kun ei tarvitse kiirehtiä ilta toisensa jälkeen erilaisissa urheilutapatumissa ja peleissä.

– Ehkä tulevaisuudessa esimerkiksi historiajutuille on suurempi tilaus.

Urheilutoimittajat kiertoon

Yle Urheilu reagoi nopeasti urheilutapatumien peruuntumiseen. Urheiluruutujen kestoista nipistettiin minuutteja pääuutislähetykseen, ja kaikki urheilutoimittajat, jotka pystyivät työskentelemään kotoa käsin, siirtyivät etätöihin. He ovat kotiloissa tehneet myös inserttien spiiikkejä, ja osa tv-juttujen leikkajistakin editoi niitä etänä.

– Juontajien tehty toki olla edelleen Pasilassa tekemässä Urheiluruutua, mutta he tekevät esimerkiksi maskeerauksen lähetystä varten itse ohjeistusten mukaan, Yle Urheilun päällikkö **Joose Palonen** kertoo.

Talossa etätöitä tekee Palosen mukaan noin 80–90 % henkilöstöstä. ”Uutta normaalia” Ylen urheilutoimitus on elänyt jo viikkoja, ja suuri osa toimittajista on päässyt tekemään töitä muilla osastoilla.

– Urheilun toimittajia on ollut uutistoimituksessa, tekemässä verkkojuttuja, juontajina korona-erikoislähetyksissä ja Yle Olohuoneen lähetyksissä. Niissä on ollut mukana toimittajien lisäksi myös ohjaajia ja lähetyskoordinaattoreita Yle Urheilusta.

Poikkeustilanne on mitannut toimituksen journalistista osaamista. Urheilun aihekirjo on laajentunut, ja urheilun merkitys yhteiskunnallisena ilmiönä on ollut juttujen kohteena. Tilanteesta on opin paikka kaikille urheilutoimituksille, myös Yle Urheilulle.

– Jokainen toimittaja voi yksilötasolla miettiä, mitkä asiat ovat omassa työssä tärkeitä. Rakenteellisella tasolla etätöiden mahdollisuudet on huomattu, mikä palvelee tulevaisuutta, Palonen analysoi.

Tuosta tulevaisuudesta tätä kirjoittaessa ei vain ole kenelläkään tarkkaa käsitystä. ♦

Journalistiliiton tietopankki koronavirusepidemian vaikutuksista toimittajiin

Journalistiliitto on koonnut omille verkkosivuilleen (www.journalistiliitto.fi) tärkeää tietoa koronavirusepidemian vaikutuksista. Sivuille on koottu Journalistiliiton aiheesta julkaisemia uutisia ja tiedotteita sekä linkkejä muualla olevaan tietoon. Tämän aukeaman infopaketti on koottu Journalistiliiton verkkosivuilta.

Journalistiliitto ja Urheilutoimittajain Liitto kannustavat kaikkia jäseniään huolehtimaan työturvallisuudesta koronavirusepidemiankin aikana. Itsensä, läheisten, työyhteisön ja esimerkiksi haastateltavien tai kuvattavien suojaaminen tartunnalta on tärkeää. Muista turvaväli juttukeikoilla, työmatkoilla ja työpaikalla!

Lähde: www.journalistiliitto.fi (koottu 6.5.2020)

Kuvat: Unsplash, Scott Webb - Unsplash, Austin Distel - Unsplash

Lomautetaanko sinut?

Mitä tarkoittavat määräaikaiset tes-muutokset?

Mitä lomautus tarkoittaa ja mitä pitää tehdä, jos työnantaja ilmoittaa lomautuksista?

- lomautus tarkoittaa sitä, että työnteko ja palkanmaksu keskeytyvät, mutta työsuhte pysyy voimassa
- lomautus voi olla määräaikainen tai toistaiseksi jatkuva, lomautus voi olla myös kokoaikainen tai osa-aikainen
- * kokoaikainen: olet lomautettuna koko kalenteriviikon
- * osa-aikainen: teet lyhennettyä työviikkoa (joko päivittäinen tai viikoittainen työaika lyhennetty)
- * lomautus voidaan toteuttaa myös useammassa eripituisessa jaksossa

Jos kuulut työttömyyskassaan, lue ohjeet ko. työttömyyskassan sivuilta. Jos et kuulu mihinkään työttömyyskassaan, katso ohjeet TE-toimiston sivuilta (www.te-palvelut.fi).

- mikäli olet työttömyyskassan jäsen on tärkeää, että ilmoittaudut työttömäksi työnhakijaksi TE-toimistoon **viimeistään ensimmäisenä lomautuspäivänä**
- TE-toimisto antaa lausunnon työttömyyskassalle
- lomautuksen ajalta voit hakea ansiopäivärahaa työttömyyskassalta – ansiopäiväraha on korkeampi kuin muutoin maksettava peruspäiväraha
- työttömyyskassan jäsenenä kannat-

taa tutustua huolellisesti myös TE-toimiston ohjeisiin (https://www.te-palvelut.fi/te/fi/tyonhakijalle/jos_jaat_tyottomaksi/jos_sinut_lomautetaan/index.html)

- TE-toimisto kokoamat ohjeet koronavirusepidemian vaikutuksista mm. työttömyysturvaan löytyvät TE-toimiston sivuilta (http://www.te-palvelut.fi/te/fi/erikoissivut/usein_kysyttya_koronaviruksen_vaiikutuksista/index.html)
- varaudu siihen, että TE-toimiston ja työttömyyskassan toiminta voi olla ruuhkautunut
- TE-toimistot ovat ottaneet käyttöön botin, joka neuvoa lomautus- ja irtisanomistilanteissa (https://www.te-palvelut.fi/te/fi/nain_asioit_kanssamme/te_palvelut/ajankohtaisista/2020-03-31-01/index.html)

Voidaanko määräaikainen työntekijä lomauttaa? Millä perusteella?

Työmarkkinakeskusjärjestöt ja Suomen hallitus ovat sopineet koronakriisiä koskevista väliaikaisista muutoksista työlainsäädäntöön. 1.4.–30.6.2020 myös määräaikainen työntekijä voidaan lomauttaa samassa laajuudessa kuin vakituinenkin työntekijä.

Lomauttaminen on mahdollista, jos työnantajalla on taloudellinen tai tuo-

tannollinen peruste työsopimuksen irtisanomiseen. Lomauttaminen on mahdollista myös, jos työnantajan edellytykset tarjota työtä ovat vähentyneet tilapäisesti eikä työnantaja voi kohtuudella järjestää työntekijälle muuta sopivaa työtä tai työnantajan tarpeita vastaavaa koulutusta.

Jos määräaikaisen työntekijän lomautus alkaa ennen lain voimassaoloajan päättymistä eli viimeistään 30.6. ja jatkuu lain voimassaolon päätyttyä, tämä on mahdollista niin kauan kuin lomauttamisen perusteet ovat olemassa määräaikaisen työntekijän kohdalla.

Jos määräaikaisena työskentelevä työntekijä lomautetaan, hänellä on oikeus työttömyysturvaan ja (toisin kuin ennen) oikeus purkaa työsopimus määräaikaudesta huolimatta.

Lähde: Journalistiliiton *edunvalvontayksikkö*

Saako määräaikainen työntekijä, joka lomautetaan, purkaa työsuhteen? Lakimuutoksen myötä myös määräaikainen työntekijä saa lomautuksen aikana irtisanoa työsopimuksensa sen kestosta riippumatta ilman irtisanomisaikaa. Jos lomautuksen päättymisaika on työntekijän tiedossa, tätä oikeutta ei ole lomautuksen päättymistä edeltävän seitsemän päivän aikana.

Minut lomautetaan mediasta X. Paikkakuntani toinen lehti palkkaa korona-kiireapulaisia. Estääkö kilpailukielto työskentelyn toiselle medialle?

Lomautuksen aikana on oikeus ottaa vastaan muuta työtä. On kuitenkin hyvä ottaa huomioon, että kilpailevan toiminnan kieltä on pääsääntöisesti voimassa myös lomautuksen aikana. Jos ei ole varma siitä, voiko jotain tiettyä muuta työtä tehdä, kannattaa ottaa asia esiin suoraan työnantajan kanssa ja sopia tekemisen rajoista.

Lähde: Journalistiliiton edunvalvontayksikkö

Lehdistön ja kustannustoimittajien työehtosopimukseen määräaikaista muutoksia

Koronavirusepidemian vuoksi vaarantuneen yritystoiminnan, työllisyyden ja toimeentulon turvaamiseksi Suomessa ollaan laatimassa väliaikaista työlainsäädäntöä. Tämä koskee muun muassa:

- yhteistoimintalain 8 luvun mukaisten vähimmäisneuvotteluajkojen lyhentämistä lomautustilanteessa (YTL 51 §)
- lomautusilmoitusaikaa (TSL 5 luvun 4 §)
- takaisinottovelvollisuuden pidentämistä (TSL 6 luvun 6 §).

Työehtosopimukseen on sovittu vastaavat muutokset. Muutokset ovat voimassa 24.3.2020–31.7.2020.

Lomautusilmoitus

Työntekijän lomauttamisessa on noudatettava vähintään viiden päivän ilmoitusaikaa. Ilmoitusaika lyhenee normaalista 14 vuorokaudesta.

Jos työnantaja on ilmoittanut työntekijälle lomauttamisesta ennen 24.3.2020, voi lomautus alkaa, kun ilmoituksen antamisesta on kulunut vähintään viisi päivää. Työnantajan on kuitenkin ilmoitettava työntekijälle lomautusilmoituksen lyhentämisestä viimeistään lomautuksen alkamista edeltävänä päivänä. Viiden päivän ilmoitusaikaa voidaan noudattaa, jos ilmoitus annetaan näiden muutosten voimassaoloaikana.

Yhteistoimintaneuvotteluaika lomautustilanteissa

Lomauttamista koskevat yt-neuvottelut voidaan käydä viiden päivän ajanjaksona (normaalisti vähintään 14 vrk), jollei yhteistoimintaneuvotteluissa sovita toisin.

Jos työntekijän lomauttamista koskevat yhteistoimintaneuvottelut ovat käynnissä muutosten tullessa voimaan 24.3.2020, työnantajan katsotaan täyttäneen neuvotteluelvoitteensa, kun neuvotteluja on käyty viiden päivän ajanjakson aikana.

Jos yhteistoimintaneuvottelut ovat alkaneet näiden määräysten voimassa ollessa, mutta neuvottelut jatkuvat niiden voimassaolon päätyttyä, työnantajan katsotaan täyttäneen neuvotteluelvoitteensa, kun neuvotteluja on käyty viiden päivän aikana.

Lainsäädäntömuutokset

Takaisinottoaika on pitenevässä 9 kuukauteen. Tuleva lainsäädäntö vaikuttaa myös mm. lomautusajan työttömyysturvaan sekä oikeuteen irtisanoo ja lomauttaa määräaikaista työntekijöitä. Työehtosopimuksessa ei ole näitä osin rajoitettavia määräyksiä, joten lainsäädäntöä sovelletaan sellaisenaan. Tarkemmat tiedot näistä muutoksista saadaan lainsäädännön tultua hyväksytyksi. ♦

Ohjeita freelancereille koronaepidemian varalta: työttömyys, sairastuminen ja hyvinvointi

Viranomaisten ohjeita

Helsingin kaupungin tuki yksinyrittäjille
Helsingin kaupunki on avannut haun yksinyrittäjien toimintatukeen koronavirusepidemian aiheuttamista taloudellisista menetyksistä johtuen. Helsinki myöntää haussa yksinyrittäjille kertaluontoisen 2000 euron toimintatuen aikavälille 16.3.–31.8.2020. Rahoitus toimintatukeen tulee työ- ja elinkeinoministeriöstä. Avustusta voi hakea myös takautuvasti.

www.hel.fi/uutiset/fi/kaupungin-kanslia/haku-helsinkilaisten-yksinyrittajien-toimintatukeen-koronavirustilanteessa-on-avautunut

Yrittäjä voi hakea työmarkkinatukea verkossa

Yrittäjät voivat hakea Kelan asiointipalvelussa työmarkkinatukea ajalle 16.3.–30.6.2020.

https://www.kela.fi/ajankohtaisten-kiloasiakkaat/-/asset_publisher/kg5xtoqDw6Wf/content/yrittaja-voiynt-hakea-tyomarkkinatukea-verkossa

Yrittäjille oikeus työttömyysturvaan koronavirusepidemian vuoksi

Hallitus esittää, että yrittäjät voivat saada väliaikaisesti työmarkkinatukea koronavirusepidemian aiheuttaman äkillisen ja yllättävän kysynnän heikkenemisen vuoksi. Tavoitteena on turvata yrittäjien toimeentulo. Lain on tarkoitus tulla voimaan mahdollisimman pian. Se olisi voimassa 30.6.2020 asti.

https://valtioneuvosto.fi/artikkeli/-/asset_publisher/1410877/yrittajille-oikeus-tyottomyysturvaan-koronavirusepidemian-vuoksi

Työ- ja elinkeinoministeriön kysymykset ja vastaukset yrittäjien oikeudesta työttömyysturvaan

<https://tem.fi/kysymyksia-ja-vastauksia-yrittajien-oikeudesta-tyottomyysturvaan>

Yksinyrittäjille 2000 euron toimintatuki koronavirustilanteessa

Yksinyrittäjät voivat hakea tukea kunnilta koronavirustilanteessa. Haku tapahtuu yrityksen sijaintikunnasta. Tuen suuruus on 2000 euroa. Tuki myönne-

tään yksinyrittäjän toiminnan harjoittamisesta johtuvien menojen kattamiseen.

https://tem.fi/artikkeli/-/asset_publisher/yksinyrittajille-2000-euron-toimintatuki-koronavirustilanteessa-haku-avautuu-mahdollisimman-pian

Työttömyys

Voiko freelancer saada koronatilanteen takia menetettyjen töiden perusteella työttömyysetuuksia?

Joissakin tapauksissa kyllä. Sivutoimisella yrittäjällä on myös oikeus saada päivärahaa koronaviruksen takia menetetyistä työsuhteisista keikoista. Päätoiminen yrittäjä ei voi yritystoiminnan jatkuessa saada työttömyyspäivärahaa.

<https://syf.fi/koronaviruspandemia-jyllaa-myos-suomessa-mita-teen-josjoudun-karanteeniin-tai-sairastun>

Tartuntatautilain mukaisen ansiotyö- tai poissaolon, eristyksen ja karanteenin aiheuttaman ansionmenetyksen korvaa tartuntatautipäiväraha. Jos saat edellä mainituissa tilanteissa tartuntapäivärahaa, sen määrä vähennetään ansiopäivärahasta.

Tilaaaja perui keikan varmuuden vuoksi ilman viranomais määräystä, ja menettin sovittu työt. Kuuluuko minun saada palkkaa? Miten minun tulee toimia?

Lähtökohta on se, ettei sitovaa sopimusta voi perua ilman force majeure -syytä. Force majeure tarkoittaa ylivoimaista estettä, jonka vaikutusten alainen osapuoli voi vapautua kokonaan tai osittain suoritusvelvollisuudestaan ajalta, jonka suoritusesteet kestävät. Jos peruuttamisesta ja korvausten maksamisesta syntyy sopimusosapuolen kanssa erimielisyys, ole yhteydessä liittoon.

Freetyöstä työnantajaliiton kanssa sovittu alan kauppataposopimus lähtee siitä, että mikäli ostaja tai tekijä peruuttavat tai keskeyttävät toimeksiannon toisesta osapuolesta riippumattomasta syystä, on peruutukseen tai keskeytykseen syytön osapuoli oikeutettu syntyneiden kulujen ja vahingon korvaamiseen, kuitenkin enintään sovittun tai kohtuullisen palkkion rajoissa. Journalistiliitto katsoo tämän merkitsevän sitä, että lähtökohtaisesti ostajan on korvattava keikan peruminen.

Media-alan freesopimuksissa ei tyypillisesti ole varsinaisia force majeure -ehtoja, mutta on mahdollista, että niitä on joillakin ostajilla käytössä. Ehtoja on tarkasteltava tapauskohtaisesti. Koronavirus itsessään ei automaattisesti tarkoita force majeure -perusteen olemassaoloa, vaan siihen vetoavan osapuolen on aina pystyttävä osoittamaan, millä konkreettisella tavalla virus on estänyt sopimuksen mukaisen suorituksen tekemisen.

Force majeure eli ylivoimainen este on pääsääntöisesti olemassa, mikäli freelancerin keikka olisi ollut tapahtumassa, joka on peruttu hallituksen päätösten mukaisesti seuraavien ajankohtien puitteissa:

- yli 500 hengen tapahtumat: 12.-16.3.2020
- yli 10 hengen tapahtumat: 16.3.-13.4.2020

Aikahaarukka koskee sekä perutun tapahtuman ajankohtaa että peruuttamista. Toimeksiantajan on aina annettava Keikan perumiseen perustelu. Jos perumisen aiheellisuudesta ei päästä yhteisymmärrykseen, ole yhteydessä liiton juristeihin. Viime kädessä tuomioistuimien päätätää, onko force majeure kyseessä yksittäisen sopimuksen osalta, mikäli osapuolek ovat asiasta eri mieltä.

Sairastuminen

Miten sairauspäivärahaa tai koronaan liittyvää tartuntatautipäivärahaa haetaan?

1. Hanki lääkärintodistus

Ensimmäiseltä yhdeksältä päivältä maksettavan ns. YEL-päivärahan saamisen edellytyksenä on vähintään terveydenhoitajan tai sairaanhoitajan to-

distus työkyvyttömyydestä. Varsinaisen sairauspäivärahan osalta edellytetään työkyvyttömyyden ensimmäisen 60 päivän ajalta yleensä vähintään lääkärin A-todistusta ja sen jälkeen laajempaa B-todistusta.

THL ohjeistaa koronaviruksesta seuraavasti: *jos sinulla on lievän hengitystieinfektion oireita, kuten nuhaa, yskää, kurkkukipua, lihassärkyä tai kuumetta, lepää ja sairasta rauhassa kotona. Pysytköte kotona, kunnes oireet loppuvat. Tarkoituksena on varmistaa, että vakavista oireista kärsivät saavat hoitoa. Ota yhteyttä terveydenhuoltoon vain, jos sinulle tulee vakavia oireita, kuten hengenahdistusta tai yleistilasi laskee. Ota yhteyttä puhelimitse, jotta tauti ei leviää muihin.*

Jos olet siis työkyvytön **hengitystieinfektion takia ja tarvitset sairauslomato-**distuksen, hanki sellainen puhelimitse. Jos työkyvyttömyytesi johtuu jostain muusta syystä, voit mennä tavalliseen tapaan lääkärin vastaanotolle.

2. Täytä hakemus Kelan sivuilla

Sairauspäivärahaa voi hakea Kelan sivuilta sähköisesti.

https://www.kela.fi/lomakkeet?p_p_id=122_INSTANCE_xsGuW3zo53eX&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-1&p_p_col_count=1&p_r_p_564233524_resetCur=true&p_r_p_564233524_categoryId=9605564

Samalla kaavakkeella haetaan myös esimerkiksi koronavirukseen liittyvää tartuntatautipäivärahaa. Sitä voi saada karanteenin ja eristämisen vuoksi. Kelan asiointipalveluun kirjaututaan verkkopankkitunnuksilla tai mobiilivarmennella.

Hakemukseen liitetään lääkärintodistus tai karanteenimääräys ja muut tarvittavat liitteet esimerkiksi ottamalla niistä kuva älypuhelimella. Freelancer ei voi julkistaa itseään karanteeniin, vaan siihen vaaditaan kunnan tai sairaanhoitopiirin tartuntataudeista vastaavan lääkärin päätös.

3. Muista omavastuu

YEL-vakuutetun yrittäjän sairauspäivärahan omavastuu aika on nykyään yksi päivä. Arkipäiviä ovat päivät maanan-

taista lauantaihin arkipyhät pois lukien. Jos yrittäjällä ei ole YEL-vakuutusta, omavastuu aika on sairastumispäivä ja sitä seuraavat yhdeksän arkipäivää kuten palkansaajilla.

Tartuntatautipäiväraha ei ole omavastuuta ja se korvaa ansionmenetyksen sataprosenttisesti.

4. Näin lasket päivärahan määrän

Yrittäjän sairauspäiväraha määräytyy nykyisin pelkästään yrittäjän eläkevakuutuksen vuosityötulon eli ns. YEL-työtulon mukaan.

Ensimmäisen yhdeksän päivän ajalta YEL-vakuutetun päivärahan määrä perustuu pelkkään YEL-tuloon. Sen jälkeen huomioidaan myös muusta kun yritystoiminnasta saatu vuositulo. Vuosituloon huomioidaan palkkatulot, vakuutus palkka, YEL- ja MYEL-työtulo, tietyt etuudet ja tietyt ansionmenetykset.

Sairauspäivärahan määrän voit laskea Kelan laskurilla.

Sairauspäiväraha kaudella ei saa työskenellä. Hoitavalta lääkäriltä voi kysyä myös mahdollisuutta osasairauspäivärahaan, mikäli terveydentila sallii työskentelyn.

5. Hae kahden kuukauden sisällä

Sairauspäivärahaa on haettava kahden kuukauden sisällä työkyvyttömyyden alkamisesta.

Miten hoituu osuuskuntien kautta laskuttavan sairauspäiväraha?

Sairauspäiväraha korvaa alle vuoden kestävä työkyvyttömyyden aiheuttama ansionmenetystä.

<https://www.kela.fi/sairauspaivara>

Sairauspäivärahaa varten tarvitaan lääkärintodistus. A-lääkärintodistuksella voi saada sairauspäivärahaa yleensä enintään 60 arkipäivää. Sen jälkeen tarvitaan B-lääkärintodistus tai muu selvitys työkyvyttömyydestä. Lisäselvityksiä saatetaan pyytää jo aiemmin.

Sairauspäivärahaa maksetaan omavastuuajan jälkeen. Omavastuu aika on yleensä sairastumispäivä ja sitä seuraavat 9 arkipäivää.

Sairauspäivärahan määrä selviää parhaiten Kelan sivujen kautta.

https://www.kela.fi/sairauspaivara_maara

Teen töitä satunnaisesti. Mitä teen, jos sairastun?

Jos työskentelet opintojen ohella tai työttömänä ollessasi työskentelet ajoittain ja sinut määrätään olemaan poissa työstä tartuntataudin vuoksi, voit tältä osin olla oikeutettu tartuntatautipäivärahaan.

<https://www.kela.fi/tartuntatauti> ♦

Suomen freelancer-journalistien koostamat neuvot

Apua tiukkaan taloustilanteeseen

Laskuta kaikki saatavasi, ja tarvittaessa soitele perään. Jos maksuhalukkuutta ei löydy, ota yhteyttä Journalistiliittoon. Lakimiehen tavoitat osoitteesta lakimies@journalistiliitto.fi.

Pyydä lykkäystä työhuoneen vuokraan, etsi työhuoneellesi alivuokralainen, tai siirrä työt väliaikaisesti kotiin, jos se on mahdollista. Laki liikehuoneiston vuokrauksesta määrittelee, missä puitteissa toimitaan.

www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1995/19950482

Voit alivuokrata työhuoneesta enintään puolet eteenpäin ilman vuokranantajan lupaa jos tästä ei ole vuokranantajalle häittää. Jos muuta ei ole sovittu, niin liikehuoneiston vuokrasopimuksen irtisanomisaika on yksi kuukausi. Irtisanomisaika lasketaan sen kalenterikuukauden viimeisestä päivästä, jonka aikana tila on irtisanottu. Jos siis irtisanot tilan huhtikuun aikana, päättyy vuokrasopimus toukokuun lopussa. Alivuokrasuhteen irtisanomisaika on 14 päivää.

Akuutissa tilanteessa kannattaa kääntyä myös seurakuntien diakoniatyön puoleen. Diakoniatyö auttaa, vaikka et kuuluisi Evankelis-Luterilaiseen kirkkoon.

<https://evl.fi/apua-ja-tukea/arjen-ongelmat/rahahuolet#f0c4fbe6>

On myös hyvin ymmärrettävää, jos tuntuu siltä, etteivät voimat kerta kaikkiaan riitä. Silloin on erityisen tärkeää ottaa vastaan kaikki tarjolla oleva tuki. Mielii ry:n kriisipuhelimen suomenkielinen linja **09 2525 0111** on auki 24/7. Kriisipuhelimen ruotsinkielinen linja **09 2525 0112** päivystää ma, ke klo 16.00–20.00 ja ti, to, pe klo 9.00–13.00. Kriisipuhelimen arabian- ja englanninkielinen linja **09 2525 0113** päivystää ma, ti klo 11.00–15.00, ke klo 13.00–16.00 ja 17.00–21.00 to klo 10.00–15.00.

<https://mieli.fi/fi/tukea-ja-apua>

Voit myös kääntyä oman kuntasi terveyskeskuksen puoleen.

Kriisi pakottaa rakentamaan uutta, ja siinä on myös mahdollisuuksia. Kehitä markkinointia. Laadi strategioita. Listaa potentiaalisia asiakkaita. Soita heille. Mieti laajentamista uusille toimialoille.

Pohdi, millainen osaaminen auttaa sinua eteenpäin. Etsi sopivaa koulutusta ja hae siihen apurahaa.

YEL-maksuihin lykkäystä

Koronakriisin vuoksi YEL-maksuihin on mahdollista saada helpotusta. Maksua voi siirtää ilman viivästyskorkoa

kolmen kuukauden ajan, vakuutusmaksujen suuruus joustaa alaspäin enintään YEL-vakuuttamisvelvollisuuden alarajaan asti, ja myös YEL-työtulon suuruuden voi tarvittaessa määrittellä uudestaan. Freelancerin on tärkeää pyytää joustoa etukäteen ennen kuin rästejä syntyy. Muutokset sovitaan oman YEL-vakuutusyhtiön kanssa.

<https://www.etk.fi/blogit/yel-tarjoajoustokeinoja-yrittajalle-koronakriisissa>

Veroihin lykkäystä

Koronatilanne voi aiheuttaa yrittäjille, yrityksille ja kirjanpitäjille vaikeuksia hoitaa veroasioita. Yrityksen veroilmoitukselle voi hakea lisääaikaa ja ilmoituksen myöhästymismaksu voidaan jättää perimättä perustellusta erityisestä syystä. Jos yrityksellä on maksuvaikeuksia, voi veroille hakea maksujärjestelyä. Maksujärjestelyä voi hakea uusien helppotuin ehdoin 25.3. alkaen.

<https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/uutishuone/korona/verohallinto-tukee-yrityksiä-koronatilanteessa>

Kelasta tukea taloudelliseen kriisiin

Pienituloinen freelancer voi hakea Kelalta asumistukea sekä tarvittaessa toimeentulotukea.

Asumistukea voi hakea vuokra- tai omistusasuntoon. Tuki on korkeintaan 80 prosenttia kohtuullisista enimmäis-asumismenoista, joihin hyväksytään myös lämmityskulut ja vesimaksu.

Yrittäjällä tulona huomioidaan YELin mukainen työtulo. Jos et ole YEL-va-

kuutettu tai -velvollinen, tuloksi arvioidaan starttirahan määrä, vähimmäistulo tai oman arvion mukainen tulo. Myös toimeentulon turvaamiseksi tarkoitettua työskenntelyapurahaa (verolliset tai verottomat) otetaan tulona huomioon, kohdeapurahoja (esimerkiksi hankintoihin tarkoitettua apurahaa) sen sijaan ei. Kuukausituloiksi lasketaan myös pääomatulot.

<https://www.kela.fi/asumisen-tuet>

Toimeentulotuessa tulot otetaan huomioon nettomääräisinä eli menojen jälkeen. Toimeentulotukeen vaikuttavat myös käytettävissä olevat varat, kuten pankkitilillä olevat rahat.

Yrittäjänä toimivan freelancerin voi olla vaikeaa saada perustoimeentulotukea, mutta lyhyisiin katastrofitilanteisiin voi hakea kunnan myöntämää harkinnanvaraista tukea. Harkinnanvaraisen toimeentulotuen saaminen edellyttää, että ensin haetaan perustoimeentukea Kelasta. Vasta tämän jälkeen kunnan sosiaalityö voi tehdä päätöksen harkinnanvaraisesta tuesta.

<https://www.kela.fi/toimeentulotuki>

Freelancerit väliaikaisesti työttömyysturvan piiriin

Koronaviruksen aiheuttaman kriisin vuoksi maan hallitus on tehnyt esityksen yrittäjien, myös freelancereiden, pääsystä työttömyysturvan piiriin ilman että yritystoimintaa tarvitsee lopettaa. Hallituksen esitys on vielä valmistelussa, ja SFJ seuraa tilanteen kehittymistä. Tiedotamme TE-keskuksen ohjeistuksesta kun se valmistuu. ♦

Opiskelijat – tervetuloa liiton opiskelijajäseniksi!

Urheilutoimittajain Liitto toivottaa liiton opiskelijajäseniksi journalistiseen ammattiin (urheilu) opiskelevat henkilöt. Aiemmin opiskelijajäsenet liittyivät paikalliskerhon B-jäseniksi, mutta jatkossa opiskelijajäsenet voivat liittyä opiskelijajäseniksi suoraan liittoon. Jäsenhaku tapahtuu omalla opiskelijajäsenille suunnatulla jäsenhakulomakkeella, joka lähetetään liittoon: toimisto@urheilutoimittajat.fi. Hakulomake löytyy liiton verkkosivuilta. **Opiskelijajäsenen jäsenmaksu** on 30 euroa + liittymismaksu 15 euroa.

Opiskelijajäsenillä ei ole oikeutta äänestää Vuoden Urheilija -äänestyksessä, mutta muut jäsenedet ovat myös opiskelijoiden käytettävissä, mm. opiskelijajäsenen pressikortti, liiton koulutukset, Fair Play -lehti jne. Kun opiskelijajäsenen toiminta urheilujournalismin parissa vakiintuu (alalla 2 vuotta), he voivat hakea paikalliskerhon B-jäsenyyttä tai liiton A-jäsenyyttä, riippuen onko työ sivutoimista vai täysipäiväistä.

Lisätiedot: pääsihteeri Nina Jakonen, puh. 050 44 84 845, toimisto@urheilutoimittajat.fi. ♦

Urheilutoimittajain Liiton toimitilat uuteen osoitteeseen

Urheilutoimittajain Liiton toimitilat löytyvät nyt uudesta osoitteesta. Muutto on takana, joten osoitekin on vaihtunut. Muut yhteystiedot pysyvät ennallaan.

Uusi osoitteemme on:

Urheilutoimittajain Liitto ry
Atomitie 5, C-porras
00370 Helsinki

Liiton koulutusapurahahaku jatkuu 15.8. asti

Urheilutoimittajain Liiton koulutusapurahahaku on käynnissä. Koronaviruksen takia moni koulutus peruuntui kevään osalta, joten apurahan hakuaikaa on jatkettu 15.8. asti.

Paikalliskerhojen koulutusapuraha

Paikalliskerhojen koulutusapurahaa voi käyttää **paikalliskerhojen omien koulutustilaisuuksien järjestämiseen**, esim. selkeästi nimettyyn tarkoitukseen, kuten luennoitsijan/kouluttajan matkakuluihin tai luennointipalkkioon tai koulutustilaisuudesta aidosti aiheutuneisiin muihin kuluihin (esim. tilavuokra, kahvitarjoilu). Koulutuksen pitää tukea paikallistason jäsenoimintaa eli tukea jäsenen ammattitaitoa ja edistää urheilujournalismin kehittämistä. **Huom!** Tänä vuonna paikalliskerho voi hakea koulutusapurahaa vain yhteen pääkoulutustapahtumaan.

Henkilökohtainen koulutusapuraha

Henkilökohtaista koulutusapurahaa voi käyttää ammatilliseen kouluttautumiseen.

Apurahaa voi saada **oman ammattitaidon** kehittämiseen ja syventämiseen tähtääviin opintoihin (ei perustason opintoihin) sekä yleissivistävään itsensä kehittämiseen. Tällaisia voivat olla esim. kieliopinnot, ammatillinen täydennyskoulutus, opintojen loppuunsaattaminen, kielenhuoltokurssi, alan tutkimustyö, alan julkaisut, videokuvakurssi tai digikuvakurssi. Apurahaa ei myönnetä laitehankintoihin, eikä sitä voi käyttää työmatkoihin tai elinkustannuksiin. Apurahaa ei myöskään myönnetä jo toteutuneisiin tai meneillään oleviin hankkeisiin. Koulutuksen pitää tukea ja kehittää jäsenen ammattitaitoa ja journalistista osaamista.

Molemmissa tapauksissa koulutusapurahaa saavan, sekä kerhon että toimittajan, on toimitettava Fair Play -lehteen juttu apurahan käytöstä tai opin- näytteestä.

Hakuaika päättyy 15.8. Hakemukset lähetetään liiton verkkosivujen kautta, josta löytyvät myös tarkemmat **hakuohjeet:** www.urheilutoimittajat.fi (Jäsenpalvelut → Koulutusapuraha 2020).

Lisätiedot: Urheilutoimittajain Liitto, pääsihteeri Nina Jakonen, toimisto@urheilutoimittajat.fi. ♦

Urheilutoimittajain Liitto ja Urheilugaala solmivat monivuotisen sopimuksen

Urheilutoimittajain Liitto ja Urheilugaala ovat solmineet monivuotisen yhteistyösopimuksen. Sopimuksen myötä Vuoden Urheilija julkistetaan jatkossakin Urheilugaalassa vuosien 2021–2023 aikana.

Urheilutoimittajain Liiton jäsenet ovat äänestäneet Vuoden Urheilijan jo vuodesta 1947 lähtien. Pitkä perinne on tuonut tittelille suurta arvostusta ja vuosittainen äänestys on yksi vuoden kohokohdista. Urheilu-

gaalan kanssa yhteistyötä on takana yli kymmenen vuotta.

– Pitkä ja hyvin toiminut yhteistyö saa jatkoa, ja Vuoden Urheilija saa ansaitsemansa tapahtuman tulevienkin vuosien osalta, sanoo Urheilutoimittajain Liiton puheenjohtaja **Kari Linna**.

– Monivuotinen sopimus takaa hienot mahdollisuudet yhteistyön syventämiseen ja kehittämiseen.

Vuoden Urheilija -palkinnon lisäksi kaikki muutkin Urheilutoimittajain Liiton palkinnot – Vuoden Joukkue, Vuoden Valmentaja ja Vuoden Nuori Urheilija – jaetaan jatkossakin Urheilugaalassa. ♦

Kamala juttu, mutta juuri siksi niin hyvä

On perusteltua kutsua muodostelmaluisteluvallmentaja **Mirjami Penttisen** tapauksen käsittelyä suomalaisessa urheilujournalismissa jopa poikkeukselliseksi sen laajuuden, keston ja yksityiskohtaisuuden vuoksi. Yle Urheilun toimittaja **Joska Saarinen** ja Helsingin Sanomien toimittaja **Ari Virtanen** seurasivat ja raportoivat molemmat tahoillaan tapauksen etenemistä. Nyt he kertovat, millaisia journalistisia valintoja ja päätöksiä taustalla tehtiin ja millaisin perustein.

Teksti: **Taru Nyholm** Kuvat: **Inkeri Alatalo, Matti Hannula**

Yle Urheilun Joska Saarinen: "Sen piti olla aukoton ja sana sanalta mietitty"

Taitoluisteluliitto julkaisi 17.1.2020 tiedotteen, jossa liiton kerrottiin langettaneen kahden-toista (12) kuukauden mittaisen liiton alaista kilpailutoimintaa koskevan kilpailukiellon "Valmentaja A:lle". Perusteluina mainittiin epäasiallinen kielenkäyttö, huutaminen ja nöyryyttäminen valmennettavia kohtaan.

Samana päivänä, kun tieto Taitoluisteluliiton poikkeuksellisen ankarasta kurinpitotoimesta valmentajaansa kohtaan alkoi mediassa levitä, julkaisi Yle Urheilu toimittaja Joska Saarinen laajan artikkelin otsikolla: "Olisi ehkä helpompi, jos sä tappaisit ittes" – entiset valmennettavat kertovat menestyneen suomalaisvalmentajan nöyryyttävästä ja alistavasta käytöksestä sekä vuosia jatkuneesta henkisestä väkivoallasta.

Jutussa 13 urheilijaa kuvailee yksityiskohtaisesti valmentajan käytöstä ja kertoo sen johtaneen pahimmillaan urheilijoiden mielenterveysongelmiin ja syömishäiriöihin. Artikkelin pohjalta oli selvää, että kyse oli juuri Valmentaja A:sta, mutta valmentajan nimen julkaisusta Yle tuossa kohtaa vielä pidättäytyi.

– Ihan tarkalleen en kaikkea voi jutun aikaikkunasta kertoa, mutta jos puhutaan 17.1. julkaistusta pääjutusta, se oli jo edellisenä syksynä aloitettu prosessi, Saarinen kertoo.

Saarinen huomauttaa myös, että joutuu vastaamaan ennakkoon saamiinsa haastattelukysymyksiin ympäripyöreästi jutun arkaluonteisuuden vuoksi.

– Olemme käsitelleet samaan aihealueeseen kuuluvia asioita toimituksessamme jo aiemmin. **Simo Leinonen** teki ju-

Joska Saarinen sanoo tapauksen olleen poikkeava esimerkiksi pitkän keston vuoksi.

tun seksuaalista häirintää kokeneesta luistelijasta. Sen jutun yhteydessä löytyi johtolangat tähän juttuun.

– Jutuilla ei ole mitään muuta tekemistä keskenään kuin se, että ne ovat saman lajiliiton alaisia lajeja, mutta yksi johtolanka vei toiseen. Niinhän monet tapaukset ovat menneet muutenkin yleisellä tasolla. Kun joku media julkaisee

jutun koskien kattoteemaa vallan väärinkäyttö, sen jälkeen samasta aiheesta tulee paljon yhteydenottoja toimittajille ja toimituksiin, Saarinen kertoo.

Yksityiskohtia puntaroiitiin

Penttisen tapauksesta teki Saarisen mukaan erityislaatuisen nimenomaan se, että yhden ihmisen tekemisiä tutkittiin niin yksityiskohtaisesti.

– Pitää tehdä tarkasti se pohdinta, että onko tämä yksi henkilö, on hän sitten Penttinen, **Titta Heikkilä** tai **Marko Yrjövuori**, niin merkittävässä asemassa, että on perusteltua julkaista löydöksiä.

– Vaikka lähteet olisivat nimettömiä, pitää miettiä, mitä tästä voi seurata ja minkälaisia seurauksia tällaisella jutulla voi olla, vaikka media itsessään toimisi asiassa vastuullisesti. Sekä omaa toimittajan vastuuta että Ylen vastuuta mediana joutuu tällaisissa tapauksissa pohtimaan tosi laajasti, Saarinen avaa.

Saarinen kokee saaneensa hyvää tukea esihenkilöiltään läpi prosessin. Vaikeita päätöksiä ei tarvinnut tehdä yksin.

– Tehtäväni on tehdä normaalia journalistista työtä, selvittää asioita ja ottaa niistä selvää. Kun mennään julkaisupäätöksiin, meillä on Yle Urheilun toimituspäällikkö, Yle Urheilun päällikkö ja vielä vastaava toimittaja, jotka puntaroivat lopullisen päätöksen. Sen takia ylemmät pomot on olemassa, että minun ei itse tarvitse tehdä ihan niitä kaikkia vaikeimpia päätöksiä.

Saarinen kertoo tapauksen poikenneen monesta aiemmasta esimerkiksi pitkän keston vuoksi. Toimituksen ►

sisällä jutusta tiesivät harvat ja valitut. Tämän ryhmän kesken julkaisupäätöksiä ja yksityiskohtia puntaroitiin tarkasti sekä mielipiteitä vaihdettiin.

– Linja oli selkeä, mutta asioita yksilöimättä prosessiin liittyi vaiheita, joista neuvoteltiin. Joissakin vaiheissa olimme eri mieltä tai ainakin punnitsimme eri kantoja, mutta en pysty yksittäistä esimerkkiä sanomaan.

– Pystyin ymmärtämään erilaisia näkökantoja esimerkiksi jonkin jutun osan julkaisupäätöksistä. Erimielisyyksistä ei ollut kyse, vaan siitä, että eri ihmiset katsovat asiaa eri näkökulmasta, riippuen myös siitä, mikä heidän asemansa organisaatiossa on. Korkeimmalla hierarkiassa olevan vastuulla on tehdä se viimeinen päätös, Saarinen kuvaa.

Luotettavuuden arviointi

STT julkaisi 20.1. ensimmäisenä Mirjami Penttisen nimen. Nimen julkaisua se perusteli näin: *”STT kertoo seuran ja valmentajan, koska kyse on paljon julkisuutta saaneesta huippu-urheilusta ja tunnetusta valmentajasta. Lisäksi muodostelmaluistelusta on tullut suosittu harrastelaji.”*

Yle Urheilu valitsi toisen linjan. Se julkaisi valmentajan nimen ensimmäisen kerran 9.3. julkaistun artikkelin yhteydessä, jossa kerrottiin Penttisen paluusta valmennustyöhön seitsemän viikon hyllytyksen jälkeen.

Yle Urheilun perustelut kuuluivat näin: *”Yle Urheilu julkaisee ensimmäistä kertaa Penttisen nimen, koska päävalmentajan yhteiskunnallinen asema on muuttunut. HSK:n päätös on poikkeuksellinen. Seura päättää Penttisen takaisin valmentamaan, vaikka Taitoluisteluliitto on antanut hänelle kovimman mahdollisen kurinpitorangaisuksen. HSK kyseenalaistaa näin urheilun eettisen järjestelmän.”*

– En olisi varmaan ollut päätöstä vastaan, jos nimi olisi päätetty julkaista aikaisemmin, mutta päätös ei ollut minun. Se oli tiettyssä vaiheessa prosessia tehty päätös, että näin toimitaan ja nimeä ei julkaista. Sen jälkeen en käyttänyt enää energiaani sen miettimiseen, mitä mieltä siitä olen.

Ylessä nimen julkaisupäätöksen teki Yle Urheilun vastaava toimittaja **Panu Pokkinen**.

– Tässä jutussa sen tietäminen, kuka henkilö on, ei ollut mielestäni tärkeää. Jutun ydinpointti oli muualla. Ymmärrän toki argumentteja puolesta ja vastaan, Saarinen kertoo.

Tietolähteiden luotettavuuden arvioinnissa Saarinen toimi harkiten ja huolella.

– Selvää oli, että tietty porukka urheilijoita oli päättänyt tehdä asialle jotain. Silloin on myös vaarana se, että tietty porukka urheilijoita on keskenään sopinut, että tällaisista viesteistä viedään ulos. Totta kai sitä pitää tarkastella kriittisesti.

Saarisen mukaan toimittajan pitää lähtökohtaisesti epäillä kaikkea. Hän

teki päätöksen, ettei käytä jutussa toisen käden tietoa.

– Minun piti kuulla sama asia useasta eri suunnasta, eli joku kertoi, että tämä on ollut tavallista ja näin on tapahtunut minullekin. Se oli yksi tapa varmistaa kertomusten luotettavuus.

Toimittajan tiedonhankinnan peruskeino on yrittää varmistaa tieto monesta eri lähteestä ja pyrkiä pääsemään kiinni tiedon alkuperäiseen lähteeseen. Saarinen kertoo valikoinnin julkaisuun päätyneen materiaalin osalta olleen hyvin tiukkaa.

– Kukaanhan meistä ei ole siellä paikalla ollut, joten lopullista tiedon varmistamista on todella vaikea tehdä. Sanotaan näin, että sen jutun pohjalla oli myös paljon muunkaltaista aineistoa, mitä en voi yksilöidä yhtään tarkemmin. Se tuki meidän saamaamme haastatteluinformaatiota, mutta emme kokeneet tarpeelliseksi julkaista sitä kaikkea, Saarinen paljastaa.

Nimettömyyttä harkittiin

Journalistin ohjeiden suomaa lähdesuojaa hyödynnettiin tapauksen uutisoinnissa. Saarisen mukaan nimettömyys ei ollut päivänselvää.

– Sitä harkittiin pitkään ja huolellisesti. Samoin kuin sitä, koska Penttisen nimi kerrotaan vai kerrotaanko. Mutta kun päätimme, että Penttisen nimeä ei julkaista, ei oikeastaan lähteiden nimiäkään voinut julkaista, koska silloin olisi ollut ilmiselvää, kenestä on kyse.

Saarille kokemuksiaan kertoneista urheilijoista nuorimmat olivat alaikäisiä ja vanhimmat noin kolmekymppisiä.

– Näitä kokemuksia kokeneilla oli erilaisia ajatuksia siitä, olisivatko he olleet valmiita tulemaan esiin nimellään. Yksittäiselle ihmiselle se olisi voinut olla aika vaikea paikka. En sano myöskään sitä, etteikö tällaista vastaavaa keissii olisi voinut tehdä myös nimillä.

Saarinen kertoo pyrkinensä kuulemaan mahdollisimman laajasti juttuun liittyneitä henkilöitä. Kaikki eivät olleet halukkaita käyttämään mahdollisuuttaan.

– Kun tuollaista asiaa tutkii, pitää miettiä samalla, keneltä mitään kysyy ja missä vaiheessa, jotta tieto ei lähde leviämään. Jos liian laaja joukko ihmisiä kuulee tutkinnasta, siihen saattaa tulla vastareaktio tai he voivat alkaa punoa jotain yhteistä linjaa.

– Yritin saada kiinni laajasti luisteilijoiden vanhempia ja kyselin tietoja ihmisiltä, jotka ovat urheilun eettisen valvonnan kanssa tekemisissä tai siihen perehtyneitä. Lähteiden etsinnässä pyrin myös siihen, että tietoa on mahdollisimman monelta ajanjaksolta.

Saarisen sanoin myös Penttiselle annettiin reilu mahdollisuus kommentoida asiaa sekä ennen että jälkeen jutun (17.1.) julkaisun, mutta hän ei siihen tarttunut.

Kiihкотonta journalismia

Prosessin alkuvaiheessa Saarinen kertoo henkilökohtaisten tunteiden nousseen pintaan. Hän tajusi olevansa isojen asioiden äärellä.

– Kun ensimmäisen kerran jäsentelin tietoja tekstiksi, aloin ymmärtää, mitä ihmiset ovat kokeneet. Se tuntui pahalta ja raskaalta käsitellä. Aluksi asiaan liittyi tunteita, mutta kun prosessi oli pitkä, oma suhtautuminen viileni. Aika teki tehtävänsä.

– Tällaisen jutun kohdalla on hyväkin, että siinä menee aikaa, koska sisältöön turtuu, eikä se tunnu välttämättä niin järkyttävältä, jolloin pystyy katsomaan sitä riittävän etäältä.

Jutun tavoitteena oli kertoa asioita, joita on saatu selville ja jotka on arvioitu luotettavaksi tiedoksi.

– En ole siinä tekstissä tärkeä osapuoli. Ei minulla ole mielipidettä. Ihmiset kertovat kokemuksensa, ja pyrin toimimaan kertojana. Itsensä etäännyttämisen toimi hyvin ajan kanssa. Oli myös hyvä, että toimituksessa on korkeampia pomoja, jotka eivät olleet jutun kanssa henkilökohtaisesti mitenkään tekemisissä ja pystyivät lähestymään sitä vielä eri näkökulmasta kuin itse toimittajana.

– Omat tunteet eivät saa jutussa näkyä, vaikka itsensä joutuu laittamaan peliin, Saarinen sanoo.

Ulkopuolisten painostusta Saarinen ei koe prosessin aikana kokeneensa.

– Oli toki ihmisiä, joiden mielestä tätä juttua ei olisi pitänyt julkaista. Sain jonkun yhteydenoton jossain vaiheessa prosessia, mutta en kokenut sitä painostukseksi.

Oppimista hän sen sijaan arvioi tapahtuneen.

– Onnistuin kirjoittamaan vaikean aiheen niin, että se on kiihкотonta yksityiskohtaista journalismia eikä mitään muuta. Pyrin saamaan eri lähteiltä mahdollisimman tarkkaa tietoa mitä ja miten tapahtui.

Vahvuus yksityiskohdissa

Saarinen arvioi jutun vahvuuden rakentuvan yksityiskohtien varaan, vaikka lukija ei kiinnittäisi niihin erityistä huomiota. Pienet asiat tekevät kokonaisuudesta luotettavan.

– Opin ja onnistuin siinä, miten jutun joka ikinen sanavalinta ja lause luo kokonaisuudelle oman merkityksensä. Kaikki toimittajat tietävät, että joskus kiireessä juttuun voi jäädä jotain, mitä siellä ei pitäisi olla. Tässä tapauksessa sellaista vaihtoehtoa ei ollut. Sen piti olla aukoton ja sana sanalta mietitty.

Saarisen tavoite journalistina on tehdä juttuja, joilla on vaikutusta ja jotka aiheuttavat muutoksia yhteiskunnan rakenteissa.

– Juttu on tietyllä tavalla ennakkotapaus suomalaisessa urheilussa. Siinä puhutaan Penttisestä toki, mutta yhtä

lailla oli tavoitteena herättää keskustelua urheilun eettisen valvonnan toivuudesta Suomessa.

Prosessi paljasti Saarisen mukaan isoja puutteita suomalaisen urheilun kurinpitoprosessista ja lajiliittojen erilaisista valmiuksista tukea urheilijaa tilanteessa,

jossa hän ilmoittaa tulleen kaltoin kohdelluksi jopa hyvin vakavalla tavalla.

– Päällimmäisenä jäi mieleen oivallus siitä, että on urheilijoille aika pitkä tie, jos he päättävät kertoa epäkohdasta, eikä heillä ole välttämättä yhtään paikkaa mistä hakea ja saada tukea. Kun vastaa-

via juttuja nousee julkisuuteen useita muutaman vuoden sisällä, se kertoo ongelmista suomalaisen urheilun pinnan alla.

– Mielestäni on median tehtävä tuoda epäkohtia esiin, jos muut tahot eivät sitä pysty hoitamaan.

Helsingin Sanomien Ari Virtanen: ”Useimmat ihmiset eivät halunneet puhua nimellään”

Myös *Helsingin Sanomat* raportoi Mirjami Penttisen tapauksen käännteistä tiiviisti. Yle Urheilu avasi ensimmäisenä tapahtumien taustoja laajasti ja yksityiskohtaisesti 17.1. julkaistussa artikkelissaan, mutta HS ehti nopeasti rinnalle ja mukaan uutiskisaan. Tapauksen monimutkaisia käännteitä kirkastamaan on HS:n toimituksessa laadittu jopa aikajana, josta lukijat voivat seurata tapahtumien etenemistä.

Tapauksesta oli uutisoitu ahkerasti muuallakin mediassa, ja lähes kuukausi tapahtumien käynnistymisen jälkeen osa lukijoista saattoi jo tuntea turtumusta tapauksen jatkuvasti muuttuviin käännteisiin. Sitten tuli päivä (15.2.), jolloin *Helsingin Sanomat* julkaisi toimittaja **Ari Virtasen** artikkelin ”*Nyt multa meni pata jumiin*”.

Juttu sisälsi osion, jossa lukijasta tuli kuuntelija. HS:n julkaisemalla ääniviestillä luisteluvallmentaja Penttinen kiiolee ja raivoaa nuorille luistelijalle. Autenttinen nauhoite pysäyttää kuulijan. Voiko tämä olla totta?

Virtanen puntaroi sanojaan hyvin huolellisesti ennen vastaamista.

– Sanotaan näin, että en törmännyt sellaiseen, että jokin minulle kerrottu asia olisi ollut valhe. Sellaista ei selvinyt matkan varrella. Oli paljon asioita, joita ei pystynyt varmistamaan riittävällä tavalla, jolloin ne jäivät kertomatta.

Ääninauhan luotettavuus vaati rehellistä ja raakaa toimittajan perustyötä.

– Tarkistin riittävän monella ihmisellä, että niissä viesteissä todellakin puhuu Penttinen. Soitin sitä nauhaa aika monille ihmisille ja kysyin: ”Kuka tässä puhuu?”. Lopullisestihan sen luotettavuuden varmisti itse asiassa Penttinen itse.

Soititko nauhan hänelle?

– Sanotaan näin, että Penttinen vahvisti sen, että siinä puhuu Penttinen, Virtanen tyytyy hymähtämään.

Motiivit selvitettävä

Virtanen ei nosta Penttisen tapausta aivan ainutlaatuisiksi urallaan. Tosin hetken puntaroituaan hän löytää siitä piirteitä, jotka tekevät siitä erityislaatu-

Ari Virtasen ei tarvinnut tehdä tämänkään prosessin edetessä päätöksiä yksin.

sen niin hänelle toimittajana kuin koko HS:n toimitukselle.

– Isoja keissejä on aina aika ajoin, mutta kyllä se arjesta poikkeaa siinä, että siitä tuli päivittäistä rutiinia seurata tilannetta.

Ääniviestien julkaiseminen sanasta sanaan ja alkuperäisessä muodossaan meni myös epätavallisuuden puolelle.

– Sanoisin, että sekin oli sellainen päätös, johon ei normaalissa arjessa törmää, että sikäli sitä voi kuvailla poikkeukselliseksi. HS katsoi, että sillä äänellä on dokumenttiarvo ja se autenttisuus vahvistaa jo kerrottuja asioita. Siitä ihmiset pystyvät myös vetämään omat johtopäätöksensä siitä, mitä Penttisen

kommunikaatiotyylistä on kerrottu, että tällaista se on.

Virtasen jutusta käy myös ilmi, että Penttisen tukijat ajattelivat Penttiseen kohdistuneen tutkinnan aiheutuneen katkerien ihmisten kostosta.

– Kriittisyyteen liittyy mielestäni aina jutusta ja jutun aiheesta riippumatta, että pitää tiedostaa ja yrittää selvittää lähteiden ja haastateltavien taustamotiivit. Totta kai ihmisillä on intressejä, etenkin ihmisillä, jotka lähestyvät toimitusta tai toimittajaa.

– En sano, että tässä olisi käynyt niin, mutta yleisesti sanottuna silloin pitää erityisesti miettiä, miksi joku lähestyy. Pitää tiedostaa, että aina ihmisillä on jokin intressi kertoa jokin asia. Se on normaalia työhön kuuluvaa kriittisyyttä, miettiä, miksi se sanoo näin tai miksi se kertoo tämän asian, Virtanen toteaa.

Lähdesuoja pysyy

Juttukokonaisuuden taustalle liittyy Virtasen mukaan moninaisia ja monitahoisia eettisiä ja journalistisia pohdintoja.

– Niitä on vaikea puristaa yhteen vastaukseen, kun mietti jälkikäteen. On pohdittu esimerkiksi tasapuolisuutta, eri ihmisten intressejä, tietenkin sitä, miten kaikki osapuolet tulevat kuulluiksi, miten tietoja tarkistetaan, miten alaikäisiä suojellaan ja niin edelleen.

– Tähän liittyy tosi paljon erilaisia näkökulmia, mitä piti pohtia. Eikä vain tässä yhdessä jutussa, vaan tässä koko prosessissa.

Kun STT julkaisi Penttisen nimen ensimmäisenä medianäkökulmana 20.1., seurasi *Helsingin Sanomien* toimituksessa vastaava pohdinta.

– HS kertoi nimen vasta siinä vaiheessa, kun Penttiselle oli annettu riittävästi – ja sanoisin huomattavasti – aikaa mahdollisuuteen tulla kuulluksi. Siitä asiasta oli herännyt jo silloin aika laaja keskustelu, ja pohdintaan liittyi ajatus siitä, onko syytä identifioida valmentaja, jotta kaikki valmentajat tai jotkut valmentajat eivät kärsi siitä huomiosta. Etteivät syyttömät joudu epäilyksen kohteeksi.

Useimmat haastateltavat esiintyivät Virtasen jutussa (15.2.) nimettöminä, lähdesuojaa hyödyntäen.

– Siihen liittyi olennaisesti tapaukseen liittyvien alaikäisten suojeleminen. Se oli tärkein syy. Sanotaan näin, että aihe oli sen verran arka, että oli selvää, että useimmat ihmiset eivät halunneet puhua nimellään tästä aiheesta.

Lisäksi Virtanen arvioi, että joitakin seurauksia haastateltavien keskuudessa on pelätty.

– Mielestäni pitää käsitellä heti ensi alkuun, miten lähdesuoja pysyy. Silloin tietenkin siihen liittyy keskustelu siitä, mitä voidaan kertoa, jotta lähdesuoja ei vaarannu. Aika hyvin ihmiset olivat selkeästi tässä tapauksessa tiedostaneet seuraukset, mitä lähteenä toimimisesta on.

Ajattelemisen aihetta

Virtasen ei tarvinnut tehdä prosessin edetessä päätöksiä yksin. Tilanne ei poikennut tavallisesta.

– Aina tukeudun jutusta ja toimituksesta riippumatta lähiesimieheen. Tässäkin tapauksessa tein niin, ja **Erkki Kylmäsen** kanssa keskustelin usein.

– Ei tarvinnut turvautua tavallisuudesta poikkeaviin tiedonhankintakeinoihin, mutta en sano sitä, ettenkö olisi ollut valmis niihin, jos sellaisia keinoja olisi tarvinnut jossain kohtaa miettiä. Tässä jutussa ei tarvinnut.

Artikkelissa kerrottiin myös Penttisen valmennettavien välisestä yhteenotosta helsinkiläisessä lukiossa.

– Joka kerta, kun ilmeni uusi asia, johon oli syytä saada toisen näkökulma, se pyrittiin saamaan. Esimerkiksi Mirjami Penttiselle annettiin kaikissa mahdollisissa olennaisissa kysymyksissä mahdollisuus kommentoida. Usein hän sitten kommentoi asianajajansa välityksellä.

HS sai prosessin aikana myös palautetta. Sitä voi Virtasen mukaan kuvailla painostukseksi.

– Toimitusta lähestyttiin erilaisin viestein. Kyllähän se antaa aina ajattelemisen aihetta toimitukselle, että mistä joihutu, että tällaisia viestejä tulee. Saattaa pysäyttää hetkeksi, mutta jos oma pesä on puhdas, ei niillä ole vaikutusta.

Tuliko viestejä suoraan sinulle?

– Tuli. Ohjasin ne eteenpäin tai vähintäänkin kerroin esimiehelleni, että tällaisia on tullut. Luen viestit läpi, vaikka viestien sävy olisi mikä tahansa, koska voihan niissä olla järkevääkin sisältöä. Jotakin, mikä minun pitäisi ottaa huomioon.

Faktoilla pelaamista

Virtasen 15.2. julkaistuun juttuun oli haastateltu toistakymmentä ihmistä, muun muassa useita luistelijoiden vanhempia.

Virtanen etsii sanoitustaan pitkään miettiessään, kuinka kuvailisi metodeitaan haastateltavien luottamuksen voittamisessa.

– Olen usein miettinyt, miten lähestyy ihmisiä. Jollain tapaa ehkä puhuu ja lähestyy ja kommunikoi ihmisten kanssa eri tavalla riippuen siitä, keitä ne ihmiset ovat, mikä heidän taustansa ja tilanteensa on.

– En osaa sitä sen paremmin analysoida. Normaalialta ihmisen kykyä asemoida itsensä oikealle tasolle suhteessa vastaapuoleen.

Mirjami Penttisellä meni valmennustyössään pata kirjaimellisesti jumiin. Penttinen perusteli Virtasen jutussa asianajajansa **Petteri Sotamaan** välityksellä tapahtuneita impulsiivisuudellaan ja suurella sydämellään.

Virtanen kertoo pitävänsä oman sydämensä asiat visusti irrallaan työstään toimittajana.

– Pysin siihen, että faktat ja totuudenmukainen tiedonvälitys ohjaavat aina työtäni. Silloin minun ei tarvitse edes välittää siitä, mikä on henkilökohtainen käsitykseni jostakin asiasta, kun pelaan vain faktoilla.

– Henkilökohtainen käsitys yleisesti ajateltuna saattaa vaikuttaa siihen, mistä kiinnostun, mutta en siltikään kirjoita siitä aiheesta uutisellista juttua sen henkilökohtaisen käsityksen ohjaamana vaan ainoastaan faktojen ohjaamana. Pysin selvittämään kunkin asian sisälltämän totuuden, Virtanen linjaa.

Kriisi henkilöity

Virtasen juttuhan oli lopulta aika kamaa, mutta juuri siksi niin hyvä. Urheilujournalismi ja urheilujournalisti tekivät työtään. Juttu nosti esiin epäkohtia järjestelmässä ja paljasti vallan väärinkäytöksen.

– Olihan kyseinen juttu selkeä onnistuminen, ei siitä pääse mihinkään. Jutusta virisi keskustelu urheilun etiikasta, joka näkyy aika laajana yhteiskunnallisenakin keskusteluna. Se herätti huomioita, pahennusta, keskustelua kurinpidon riittävydestä ja siitä, toteutuuko kurinpitoprosessiin turvautuneen urheilijan oikeus.

– Tavallaan ei kuitenkaan ollut kyse vain yhdestä valmentajasta tai joukosta vääryyttä kokeneita urheilijoita, vaan mahdollisesta systeemisestä ongelmasta urheilujärjestelmässä.

Mirjami Penttinen julkaisi 9.3. muodostelmaluistelujoukkue Team Uniquen Facebook-sivuilla kirjoituksen, jossa kommentoi kokemustaan muun muassa näin: *”Alkoi yksittäisen ihmisen yksi julmimmista rangaistuksista – julkinen lynkkaus”*.

Ymmärrätkö toimittajana Penttisen kokemusta?

– Olihan se julkisuus laajaa. Miksi niitä juttuja oli paljon, johtui osin myös siitä, että seura (HSK) oli kriisissä. Tavallaan seuran kriisitilanne, joka johti lopulta seuran hajoamiseen, aiheutti sen, että siitä kriisitilanteesta riitti kerrottavaa. Ja niissä yhteyksissä kerrottiin myös tietenkin aina Penttisestä.

– Seuran kriisi henkilöityi Penttiseen. Kaikki jutut, joita tämän tapauksen yhteydessä meillä julkaistiin, olivat mielestäni perusteltuja ja monesti yhteiskunnallisesti merkittäviä.

Mirjami Penttinen saa jatkaa työtään HSK:ssa. Penttinen on valittanut kilpailukiellosta urheilun oikeusturvalautakuntaan. Valitusprosessi on kesken.

Kirjoittaja on Urheilutoimittajain Liiton hallituksen jäsen, Palloliiton viestintäpäällikkö ja jalkapallon juniorivalmentaja.

wfchelsinki2020.fi

**SALIBANDYN
MM-KISAT**
HELSINKI 4.-12.12.2020

IFF |

**WORLD FLOORBALL
CHAMPIONSHIPS 2020
HELSINKI FINLAND**

Tavallista pidempi kevät

Olen sesonkipenkkiurheili- ja. Kiihdyn nollassa sataan maaliskuussa ja rauhoitun juhannuksena. Siihen väliin mahtuu kaikki olennainen: kotimaisen jääkiekon play offsit, MM-kilpailut ja NHL:n Stanley Cup. Ainoan poikkeuksen muodostavat nuorten MM-kilpailut ja jalkapallon arvokisat.

Koska valtaosa tapahtumista on keväällä ja koska joukkueeni Suomessa on IFK, slogan ”Stadin pitkä kevät” on ollut minulle rakas jo vuosia. Kevät on perinteisesti vuoden parasta aikaa paitsi pelaajille myös lapselliselle urheilufanille itsessäni. Alan analysoida joukkueita uudella innolla, spekuloida, tehdä ennustuksia.

Suhtaudun osa-aikafanittamiseen hartaudella ja vakavasti. Monet ihmiset sanovat, että urheilu on leikkiä ja sitä ei pidä ottaa vakavasti. En ymmärrä ajatusta. Leikki menettää hohtonsa, ellei sitä oteta leikin aikana vakavasti. Ajatella lapsia, jotka leikkivät pihalla rosvoa ja poliisia. Kuinka rasittavaa on, jos joukossa on yksi näsäviisas, joka kertoo muille, että ette te oikeasti ole rosvoja ja poliiseja.

Samalla tavalla rasittavaa on se, kun joku kertoo fanikatsomossa, ettei urheilu pidä ottaa tosissaan tai vakavasti. Minulle penkkiurheilusta häviää koko ilo, jos siitä viedään sen eskapistinen puoli, mukaan heittäytyminen, merkityksellisyyden illuusio. Kun kausi on ohi ja finaalit on pelattu, riippumatta siitä tavattiinko torilla vai ei, minun on helppo laskea kaikesta irti. Mutta itse tapahtuman aikana sutteroin itseni siihen, että tässä on kyse jostain muka tärkeästä, koska siten se on paljon haus- kempaa.

Tänäkin vuonna saimme ”stadin pitkän kevään” mutta hyvin erilaisen kuin koskaan aiemmin. Paitsi että korona-aika on muuttanut aikakäsityksen monessa perheessä joko hektisemmäksi tai unenomaisen ajattomaksi, se on vienyt keväästä yhden olennaisen osan – urheilun ja penkkiurheilun. Sitä kautta olen tunnistanut, mikä fanittamisen merkitys itselleni ihan oikeasti on.

Huomaan kaipaavani kaikkea, mitä kiekkokevääseen kuuluu. Sitä kouhottamista, jolle saa nauraa. Aikuisten leikkiä, koomisia perinteitä, kaiken liian tosissaan ottamista. Aikaa, jolloin toreilla tavataan ja pojat saunovat. Kyseessä on eräänlainen muutaman kuukauden taantumuksellinen retriitti, jolloin elämään tulee virkistävän alkukantainen sivuvire.

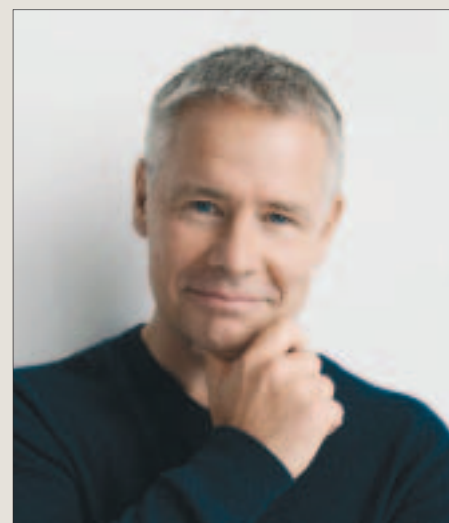
Sen puuttuminen on saanut minut pohtimaan myös sitä, mitä urheilujournalismilta odotan ja kaipaen, mistä nautin. Olen vuosia kuullut kaikissa urheilujournalismitapahtumissa, että ihmiset haluavat lukea urheilun taustoja, human interest -tarinoita. Juttuja, jotka vetoavat myös niihin, joita urheilu ei muuten kiinnosta. Samalla tavalla kuulin aikanaan, että televisiossa pitäisi olla ruokaohjelmia myös niille ihmisille, joita ruoanlaitto ei kiinnosta.

No, siinä mielessä tämä kevät on ollut urheilujournalismin kulta-aikaa. Kun muuta urheilua ei ole, tilaa on ollut toinen toistaan kaukaa haetummille aiheille. On henkilökuvia kiekonheittäjistä, joilla on vihdoon aikaa olla lasten kanssa, ja juttuja lentopalloilijoista, jotka ovat alkaneet suunnistaa. En ole luke- nut niistä ainuttakaan, koska parempaa human interestiä on maailma täynnä. Minusta urheilusivujen tekeminen ur-

heilua inhoaville on yhtä keinotekoinen ajatus kuin kulttuurisivujen mukautaminen aihetta inhoavan kiekkofanin makuun.

Rakastan urheilua, mutta en juuri- kaan halua taustoja. Haluan pintakuo- hua. Intohimoa, mielipiteitä, liioittelua, spekulointia.

Uskon, että kaikista kriiseistä seuraa jotain hyvää. Toivon, ettei tämä kriisi ole poikkeus. Kevät on tuntunut pitkäl- tä kahdesta syystä. Siksi, että urheilun fanittaminen on poissa, ja siksi, että urheilusivut on vallannut pakkopulla. Siksi toive: Voisiko tasapainon henges- sä ensi keväänä kaikki olla toisin? Että Stadin kevät on pitkä, koska IFK menee päätyyn saakka, Mörkö saunoo ja ur- heilusivujen human interest -kiintiö on hetkeksi täynnä.

Saku Tuominen
yrittäjä, ravintoloitsija ja
laitahyökkääjä

Onko pressikorttisi kadonnut?

Mikäli pressikorttisi on kadonnut tai mennyt rikki, voit tilata liitosta uuden pressikortin. Lähetä pressikorttia varten passikuva sähköisessä muodossa (jpg) liiton toimistoon (toimisto@urheilutoimittajat). Kuva voi olla myös itse otettu, kunhan se on tarkka, tausta on yksivärinen ja kasvojen ympärillä on riittävästi tyhjää tilaa. **Huom!** Paperisia passikuvia ei oteta enää vastaan.

Kerro samalla myös jäsenyytesi (A tai B tai opiskelija) ja paikalliskerhon nimi sekä yhteystiedot (nimi, osoite, puhelinnumero, sähköpostiosoite).

Uuden jäsenkortin hinta on 20 euroa.

Urheiluselostajalta vaaditaan hyvää tilannetajua ”Pelkkä kiljuminen ja huutaminen ei vie mihinkään”

Urheiluselostajat ovat herättäneet aina valtavia intohimoja. Miten työhönsä suhtautuvat C Morelle jalkapalloa selostava **Tuomas Virkkunen** ja Viasatille jääkiekkoa selostava **Antti Mäkinen**?

Teksti: **Matti Lehtisaari** Kuvat: **Tuomas Virkkusen** ja **Antti Mäkinen kotialbumit**

CMore -kanavan jalkapalloselostaja Tuomas Virkkunen tunnetaan miehenä, joka ei äänijänteitään säästele, kun kentällä tapahtuu dramaattisia asioita. Virkkunen kuitenkin tähdentää, ettei pelkkä huutaminen ole selostajalle mikään itseisarvo.

– On oltava intohimolla mukana, mutta pitää olla myös asiantuntemusta. Pelkkä kiljuminen ja huutaminen ei vie mihinkään, jos selostaja ei ymmärrä peliä, Virkkunen huomauttaa.

On osattava myös hiljentyä, kun tilanteet sitä vaativat.

– Tilannetaju on yksi tärkeimpiä selostajan elementtejä. Että osaa kunnioittaa hiljaisuudella, jos on esimerkiksi hiljaisia hetkiä tai mitä tahansa muita koskettavia hetkiä.

Pelkkä huutaminen ei ole selostajalle mikään itseisarvo.

– On oltava intohimolla mukana, mutta pitää olla myös asiantuntemusta. Pelkkä kiljuminen ja huutaminen ei vie mihinkään, jos selostaja ei ymmärrä peliä, kiteyttää C More -kanavan jalkapalloselostaja Tuomas Virkkunen.

”Selostaja on aika vähän journalisti”

Viasatin jääkiekkoselostajan Antti Mäkinen mukaan hyvän selostamisen avainsanoja ovat rytmi ja tempo.

– Rytmi, tempo ja tilannetajun ymmärtäminen. Tietää mitä tekee milläkin hetkellä ja ymmärtää tapahtuman painoarvon suhteessa kokonaisuuteen. Kun selostaja on valmistautunut ja osaa nämä asiat, niin puhutaan hyvästä selostajasta, Mäkinen kuvailee.

Mäkinen näkee, että selostaja ei ehkä niinkään ole urheilujournalisti.

– Selostaja on mielestäni aika vähän journalisti. Käsitän selostamisen enemmän tunteiden ja tilanteiden välittämisenä kuin journalismina, Mäkinen arvioi.

Virkkunen muistuttaa, että kotiläksyt pitää olla tehtyinä, oli sitten selostaja tai toimittaja.

– Urheilutoimittajan työhön kuuluvat haastattelut. Taustatöiden pitää olla kunnossa, jotta on perehtynyt siihen henkilöön, jota on haastattelemassa. Siinä on yhtäläisyyksiä selostamiseen.

”NHL:n suosio on räjähtänyt”

Virkkunen lähtee siitä, että maksullisen kanavan lähetykset tilannekatsojat ovat jo melko perehtyneitä asioihin.

– En aloita suoraan nolasta ja kerro jalkapallon peruslainsäädäntöä. Ajattelen, että maksullisen kanavan katsojat ovat jo vahvasti perehtyneitä jalkapalloon. Yritän päästä siitä lähtökohdasta vielä ylemmäs ja kertoa heillekin jotakin. En koe, että tehtäväni olisi kertoa enää ihan perusjuttuja jalkapallosta.

Mäkinen on selostanut NHL-kiekkoa nyt yhdentoista vuoden ajan. NHL:n seuranta on noussut tässä ajassa Suomessa aivan uusiin ulottuvuuksiin.

– Viime vuosina NHL:n suosio on räjähtänyt ja katsojamäärät nousseet moninkertaisiksi vuosikymmenen takaisista lukemista. Pitää miettiä, miten tarjota

Viasatin jääkiekkoselostajan Antti Mäkinen mukaan hyvän selostamisen avainsanoja ovat rytmi ja tempo.

– Rytmi, tempo ja tilannetajun ymmärtäminen. Tietää mitä tekee milläkin hetkellä ja ymmärtää tapahtuman painoarvon suhteessa kokonaisuuteen. Kun selostaja on valmistautunut ja osaa nämä asiat, niin puhutaan hyvästä selostajasta.

sisältö katsojille, joista kaikki eivät ehkä ole enää jääkiekon asiantuntijoita, Mäkinen pohdiskelee.

NHL:n seuraaminen on Mäkiselle elämäntapa. Hän seuraa aktiivisesti tapahtumia rapakon takana ja haluaa olla jatkuvasti kartalla tuoreimmista käänteistä.

– Olen vähän erilainen selostaja kuin monet kollegani ja ystäväni. Seuraan aamusta iltaan pohjoisamerikkalaisia uutismedioita, podcasteja ja muita ohjelmia. Tarkoitin siis sitä, että kun mennään itse otteluun, niin riittää, että katsos vielä viimeisimmät tilastot ja olen valmis selostamaan ottelun, Mäkinen kertoo.

Virkkuselle hyvä valmistautuminen on sitä, että selostaja osaa varautua otelussa vastaan tuleviin tapahtumiin.

– Esimerkkinä tilanne, jossa pelaajat kävelevät kentälle sateenkaarinauhut käsivarsissaan. Osaan kertoa, että nyt on meneillään tällainen kampanja.

”Uusia juttuja koronasäännösten sisälle”

Koronavirus pysäytti urheilumaailman maaliskuussa, mutta Viasatin urheilussa elämä ei ole täysin seisahtunut. Uusiakin hankkeita on pantu rajoitusten keskellä tulille.

– Olemme keksineet uusia juttuja koronasäännösten sisälle ja innovoineet oikein huolella. Jotkut ensin tyhmiltäkin vaikuttaneet ideat ovat menneet nopeasti toteutukseen, Antti Mäkinen kertoo.

– Facebook-livelähetyksemme **Patrik Laineen** ja **Sami Välimäen** kohtaamisesta golfkentällä tavoitti yli satatuhatta katsojaa. Pitäisin sitä melko onnistuneena suorituksena, Mäkinen sanoo ylpeyttä äänessään.

C Morella katsojia on ilahdutettu entisten aikojen nostalgialla.

– Olemme lähettäneet C Morella Espanjan La Ligan klassikko-otteluita. Esimerkkinä **David Beckhamin** ensimmäinen klassikkopeli vuodelta 2003. Tarkoitan siis kaikkia klassikko-otteluita, enkä vain El Clasicoita, Virkkunen täsmentää. ♦

Raakaakin palautetta tai jopa uhkailua

Selostajat ovat kaikkina aikoina jakaneet mielipiteitä rankasti. Toiset rakastavat, toiset inhoavat, sen on saanut Mäkinenkin kokea.

– Vuodet ovat koulineet äijää niin paljon, että pystyn suodattamaan palautteita. Ymmärrän kokonaisuuden, eikä joku tuntematon yksittäinen tekijä saa minua enää pois raiteilta, Mäkinen mieltii.

Vaikeitakin hetkiä on ollut.

– Kaikista vakavimmat uhkailut saivat aikaisemmin reagoimaan. Mutta nyt koputan puuta, koska onneksi sellaisia viestejä ei ole enää pariin vuoteen tullut. Onko sitten ollut vaikutusta sillä, että olen kertonut julkisuudessa saaneeni tällaisia viestejä, Mäkinen mieltii.

Virkkunen hakee kriitikistä asioita, joita hän voisi kehittää.

– Käyn vielä tänäkin päivänä silloin tällöin lukemassa esimerkiksi FutisForumille kirjoitettuja viestejä. Mietin, että teenkö tai puhunko tosiaankin noin ja onko palaute kohdallaan.

– Nyt C Morella olen selostanut hiukan vähemmän otteluita verrattuna Viasatin aikoihini. Joskus Urheilukanavalla tein jopa 200 ottelua vuodessa, menin vain ottelusta toiseen, eikä jäänyt aikaa mieltä oikein mitään. Nyt on jäänyt paremmin aikaa katsoa, mitä voisin tehdä toisin, Virkkunen sanoo. ♦

Perusasioiden äärellä

Korona humautti kaikkien elämään viimeistään maaliskuun puolessa välissä, kun suomalaisten liikkumista ja sosiaalista kanssakäymistä alettiin rajoittaa. Urheilutoimituksissa oltiin hetken aikaa äimän käkenä, kun urheilusarjat keskeytettiin ja tulevia tapahtumia alettiin perua.

Medioiden piti reagoida nopeasti, ja valitettavan useissa tapauksissa vastaus oli urheilutoimittajien lomauttaminen tai freelancereiden tapauksessa vieläkin pahempi – töiden loppuminen kokonaan.

Akuuttiin hätään ei ole yksinkertaista ratkaisua. Valtiolta toivotaan tukitoimia, jotta vielä ennen koronaa elinvoimaiset mediat pysyisivät pystyssä tämän epävarmuuden yli. Voi olla, että toimituksissakin pohditaan enemmän elonjäämiskamppailua kuin kehitystyötä, mutta nyt niillä olisi tilaisuus luoda nahkansa ja rakentaa journalisminsa arvopohja uudestaan.

Viime vuosituhanella urheilujournalismi oli pääsääntöisesti viihdettä ja menestysnäköistä patriotismia. Sitä olivat usein tekemässä juttujensa kohteita lähellä olevat henkilöt. Vuosituhannen vaihteessa urheilutoimittajakunta alkoi ammattimaistua, ottaa journalistista etäisyyttä kohteisiinsa. Paino alkoi kääntyä yhdyssanan urheilujournalismi jälkimmäiselle osalle. Viimeistään Lahden 2001 MM-hiihdot valitettavan ikimuistoisine tapahtumineen paljasti urheilua siihen saakka sinivalkeisten silmälasien läpi tarkkailleelle toimittajakunnan osalle sen kääntöpuolen.

Tänä taloudellisen laskuveden aikana yhteiskuntien, yhteisöjen, yritysten ja urheilun arvopohja tulee näkyviin – se mitä kukakin pitää omassa toiminnassaan ja elämässään tärkeänä. Urheilumedioissa pitäisi pohtia, millainen sisältö on merkityksellistä juuri meidän yleisöllemme.

On helppo sanoa, että innovoikaa uutta, kun vielä alkuvuodesta kukaan ei nähnyt tulossa olevaa katastrofia. Moni urheilutoimittaja mieltii sitä paitsi juuri nyt, miten saa itselleen ja perheelleen edes jonkinlaisen elannon. Silti järkevää olisi käyttää vapautunut aika ja energia uuden luomiseen: Millaista urheilujournalismia haluamme tehdä tästä eteenpäin? Mitä minä urheilutoimittajana voin tehdä omassa työssäni, ja millaisia sisältöjä edustamani median pitäisi tuottaa?

Yleisöpalautteet ja kommentit vaikkapa Ylen talviurheilun nostalgaviikonlopuista ovat osoittaneet, että tarinoille sekä hitaammalle ja syvällisemmälle journalismille on urheilussa sijansa.

Ehkä vähemmän on tässäkin enemmän. Luopuminen uutiskilpailusta ja klikkien kalastelusta hinnalla millä hyvänsä nostaisi urheilujournalismin ja toimittajienkin arvostusta. Yleisö on osoittanut, että kulutusta kestäväälle sisällölle on käyttöä ja siitä ollaan jopa valmiita maksamaan.

Onneksi moni urheilutoimittaja ja -media on huomannut tämän jo ennen kevättä 2020.

Esko Hatunen
Urheilutoimittajain Liiton
hallituksen varapuheenjohtaja

Jouko Vuolle (vas.) ja Arto Teronen ovat urakoineet 176 Kiveen hakatut -radio-ohjelmaa ja seitsemän kirjaa.

Ihminen löytyi kauniilta hautausmailta

Kuvitellaan maailmaa kymmeniä vuosia eteenpäin. Kaksi kokenutta toimittajaa keskustelee. He ovat hautausmaalla. Yhdessä hautakivessä lukee **Jouko Vuolle**, toisessa **Arto Teronen**. Toimittajat muistelevat heitä.

Teksti: **Tommi Roimela** Kuva: **Esko Jämsä**

Vuolle ja Teronen tekivät pitkän uran toimittajina, ja mukaan mahtui monenlaista. Silti heidän muistetaan erityisesti *Kiveen hakatut* -radiosarjasta ja -kirjoista, keskustelijoista toinen korostaa.

– Niin se on. Idea kulkea hautaus-

mailla muistelemassa jotain urheilijaa, jotain ihmistä, oli aivan loiihminstava. Se kantoi huikeaksi sarjaksi. Vuolle ja Teronen tekivät sitä vuosikausia aikana, jolloin radiossa ei enää juuri esitetty pitkäkestoisia sarjoja, keskustelun toinen osapuoli jatkaa.

Ihminen, tarinat, historia

Palataan tähän päivään. Vuolteen ja Terosen *Kiveen hakatut* -sarjan tuntevat toisiaan kaikki. Tässä vaiheessa Ylen sarja on kestänyt 176 radio-ohjelmaa ja seitse-

män kirjaa. Sarjaa on kuunneltu, luettu, kehuttu ja kiiteltu. Timanttinen idea syntyi Ateenan olympialaisissa 2004.

– Ilta oli venynyt pitkään, kun kisat olivat jatkuneet yli puoliyön. Oli pimeä yö, jossa oli kuitenkin monenlaisia valoja. Kirkas kuu loimutti taivaalla. Alettiin sitten pohtia, että kun yleensä ihmisten elämää tutkitaan kohdusta hautaan, niin voisiko sen tehdä toisinpäin. Siitä se ajatus lähti, Vuolle muistele.

– Tiesin kyllä, että idea on hyvä, sillä ihminen on kiinnostunut ihmisestä. Mutta enhän minä ikinä olisi uskonut, että tätä näin kauan tehdään ja että se saavuttaa näin suuren suosion, Teronen myöntää.

Ihminen on kiinnostunut ihmisestä. Se on todellakin idean punainen lanka. Ihminen, tarinat, historia. Ne kiehtovat vuosi vuodelta monia tulosten ja voitto-tuuletusten sijaan.

– Koen, että urheilujournalismi on hieman unohtanut ihmisen. Muistan esimerkiksi sen, että *Urheilun pikkujättiläisessä Jonni Myyrän* kohdalla luki vain, että muutti Pariisiin olympialaisten 1924 jälkeen Yhdysvaltoihin ja kuoli siellä 1955. Mutta kun hänen elämänsä lähti selvittämään, niin sieltä löytyi vaikka mitä mielenkiintoista, Teronen ottaa esimerkin.

– Urheilijakin on ihminen. Kuten **Veikko Lavi** laulaa, että jokainen ihminen on laulun arvoinen, niin samalla tavalla jokaisella ihmisellä on oma tarinansa. Näitä *Kiveen hakatut* -tarinoita voisi tehdä kenestä vaan, Teronen jatkaa.

Ateenan olympialaisissa syntynyttä ideaa kaksikko ehti hautoa. Ensimmäiset kuunnelmat Vuolle ja Teronen tekivät kesällä 2007.

– Tämä on ollut aikamoinen oppimata, ja kilometrejä on tullut valtavasti. On menty idässä Uukuniemeen ja lännessä Reposaareen. Pohjoisessa taas Rovaniemelle ja Pelloon. Kirjaprojekti tuli mukaan sitten myöhemmin, kun Kirjapajasta soitettiin ja ehdotettiin kirjan tekemistä, Vuolle selvittää.

– Yllätyksiä on tullut paljon. Sekä ihmisistä että urheilusta. Valtavan kiva tätä on ollut tehdä, Teronen myhäilee.

Selkeä ja vakiintunut työnjako

Se, että *Kiveen hakatuista* on tullut niin suosittu, perustuu idean lisäksi tekijöihin. Vuolle, 62, ja Teronen, 72, löytävät helposti yhteisen sävelen. Heidän jutusteluun on miellyttävä kuunnella, ja kuunnelmien tunnelma aidossa ympäristössä on vangitseva.

– Olen oppinut viihtymään hautausmailla. Ne ovat etenkin kesällä kauniita ja hyvin hoidettuja, Teronen mainitsee.

Se, mitä haudoilla puhutaan, on aika vähän käsikirjoitettua. Se on asiantuntevaa jutustelua, ja se toimii. Valmistautumisen kaksikko tekee toki huolella.

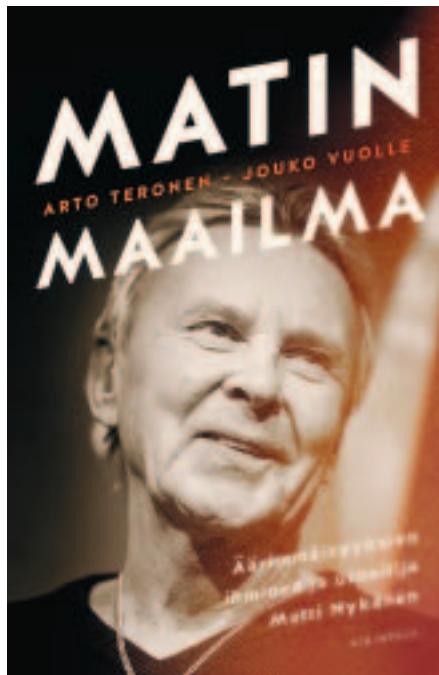
– Ensin yhdessä sovitaan, mitä radioon ensi kesänä tehdään. Sitten etsitään tietoa ja pyritään tapaamaan läheisiä ihmisiä. Teen omat muistiinpanoni ja Arto omansa. Sitten mennään hautausmaalle, kuvaillaan paikka ja aletaan keskustella. Kehittelen yleensä vielä jonkin efektin mukaan, esimerkiksi urheilijan omaa puhetta ja jonkin suorituksen selostuksen, Vuolle selvittää.

Näin aika samalla sapluunalla radiokuunnelmat syntyvät. Myös kirjan tarinoiden synnyssä kaksikolla on selvä vakiintunut työnjako.

– Hankin matskut, litteroin haastattelut ja lähetän ne sitten Artolle, joka luo niiden pohjalta tarinan, jonka käyn sitten vielä läpi. Jos työnjako ei olisi näin selkeä, tarinoista tulisi epämitallisia, Vuolle huomauttaa.

"Urheilijakin on ihminen. Kuten **Veikko Lavi** laulaa, että jokainen ihminen on laulun arvoinen, niin samalla tavalla jokaisella ihmisellä on oma tarinansa. Näitä *Kiveen hakatut* -tarinoita voisi tehdä kenestä vaan."

Arto Teronen

Urheilijoiden karheutta ei ole juurikaan silitelty

Urheilijoiden läheiset ovat lähteneet *Kiveen hakatut* -tarinoihin erinomaisesti mukaan.

– Varmaankin 99 prosenttia ihmisistä on halunnut puhua. Ihan yhden käden sormilla on laskettavissa ne, jotka eivät ole halunneet tai pystyneet haastattelemaan, Vuolle kertoo.

Muutamit kieltäytymiset ovat luonnollisia. Joskus kuolema on ollut traaginen ja sen käsittely on jäänyt kokonaan tekemättä tai ainakin kesken. Vuolle ja Teronen ovatkin vuosien aikana keskustelleet monenlaisista persoonista. Urheilijoiden karheutta ei ole juurikaan silitelty.

– Ollaan rehellisiä, mutta empaattisia. Rehellisyys tarkoittaa siis sitä, että jos ihminen on ollut juoppo, niin silloin se on juoppo. Joitain asioita on jätetty pois, eli jossain menee raja, että kunnioitetaan ihmistä, Vuolle korostaa.

Jotkut kohtalot ovat totta kai olleet erityisen traagisia.

– 16-vuotiaana kuollut **Sara Mustonen**, **Mika Myllylän** hauta on jäänyt mieleen ja seiväshyppääjä **Jani Lehtonen**, jonka isän kanssa juteltiin avoimesti Mäntsälän Nesteellä. Oli rankka tarina, kun ei ole vielä varmuutta, oliko kyseessä itsemurha, vai olivatko velkojat olleet liikkeellä, Vuolle luettelee muutaman esimerkin.

"Huumoria ei saa unohtaa"

Lähes 200 radio-ohjelmaa on valtava määrä. Ensi kesänä Vuolteella ja Terosella on tarkoitus tehdä lisää. Esteeksi voi tulla koronaviruspandemia, sillä nykymääräysten mukaan 72-vuotiaan Arto Terosen ei ole syytä liikkua ympäriinsä.

– Lähikontakti Jouko Vuolteen kanssa lienee ihan sallittua, ja hautausmaila muiden kanssa ei ole tartuntavaaraa puoleen eikä toiseen, Teronen naurahtaa.

Edellinen kertonee yhden asian, joka kulkee *Kiveen hakatuissa* aina mukana. Huumori, välillä puhtaan valkoinen ja välillä musta.

– Ihmisen elämä on sellaista, että välillä on ylä- ja välillä alamäkiä. Joskus nauretaan ja joskus itketään. Huumoria ei saa unohtaa, Teronen korostaa.

Lienee siis niin, että jutun alussa mainitut kuvitteelliset keskustelijatkin osaisivat mainita Vuolteen ja Terosen huumorimiehiksi. Sillä onhan se niin, että ihminen löytää ihmisen, kun vain osaa etsiä oikeasta paikasta.

Aivan selvästi Vuolle ja Teronen ovat löytäneet ihmisen hautausmailta. ♦

Pekka Aalto on johtanut Aamulehden urheilutoimitusta poikkeusoloissa kesämökiltään. Työn lomassa hän on pitänyt kuntoaan yllä pilkkomalla polttopuita.

Aamulehden urheilun uutispäällikkö
Pekka Aalto johtaa toimitusta etänä

Teksti: Jussi Heimo
Kuvat: Pekka Aallon kotialbumi

Koronapandemia mullisti urheilutoimituksen arjen

Hallituksen ilmoitus Suomen siirtymisestä koronarajoitukseen 12. maaliskuuta muutti kaikkien suomalaisten urheilutoimitusten arjen. Toimittajat siirtyivät tekemään työtään omiin koteihinsa.

– Ensimmäisenä reaktiona oli hämmennys. Kaikki kilpa- ja tulosurheilu pysähtyi kuin seinään. Ensimmäiset kaksi viikkoa kuluivat eri lajien läpikäymiseen ja pandemian vaikutusten selvittämiseen niiden toimintaan, *Aamulehden* urheilun uutispäällikkö **Pekka Aalto** kertoo.

Normiarjessa *Aamulehden* urheilusivujen sisältöä ohjaavat palloilusarjojen ottelut ja pirkanmaalaisittain kiinnostavien urheilijoiden kilpailut.

– Työvorolistat ja aiheet määräytyvät normaalisti noin 70-prosenttisesti niiden mukaan. Loput omasta sisällöstä koostuu omien toimittajien tekemistä jutuisista, Aalto kuvailee.

Monen muun suomalaisen sanomalehden tapaan *Aamulehdessäkin* on viime vuosina ollut useat yt-neuvottelut ja urheilutoimittajien määrä on supistunut.

– Tällä hetkellä vakituksia toimittajia on lisäksi neljä. Käytössämme on yksi vuorotyöntekijä ja yksi aktiivisesti kirjoittava avustaja. Koronapandemian takia ketään ei ole lomautettu.

Kuluja on koko ajan tiukennettu

Kaukana ovat ne ajat, jolloin *Aamulehden* urheilussa oli yhdeksän vakituista urheilutoimittajaa ja kolme täysaikaista vuorontekijää. Avustajamäärä ja -budjettikin olivat moninkertaiset nykyhetkeen verrattuna.

– Kuluja on koko ajan tiukennettu.

Tälle kaudelle uutuutena tuli, että kotoimitus tekee tarinat palloilusarjojen vieraspeleistä, kun aiemmin jutut otettiin vielä ulkopaikkakuntien avustajilta, Aalto antaa esimerkin muuttuneista käytännöistä.

Tavallisena aikana *Aamulehdessä* on arkisin kaksi aukeamaa ja viikonloppuisin kolme aukeamaa urheilua.

– Nyt koronaviruksen aikana määrä on ollut aukeama vähemmän per päivää, Aalto sanoo.

Vaikka sarjojen hoitaminen ja kiinnostavat kilpailut ovat ohjanneet *Aamulehden* sisältöä, jutuissa on pyritty nostamaan henkilöitä ja asioita tulosten takaa.

– Perinteisten otteluraporttien aika on painetussa lehdessä ollut jo aikaa sitten ohi. Ne ovat siirtyneet netin live seurantaan. Sisältö on muutenkin muuttanut muotoaan. Teemme esimerkiksi kaikista tärkeimmistä otteluista aina videohaastattelun heti pelin jälkeen nettisivuillemme, Aalto kuvailee.

Haastavampi työkuva

Tämä on muuttanut urheilutoimittajan työkuva huomattavasti monipuolisemmaksi, mutta samaan aikaan myös haastavammaksi.

Aiemmin toimittaja meni urheilutapahtumaan, teki havaintonsa ja haastattelut, jonka jälkeen hän kirjoitti jutun seuraavan päivän lehteen. Kaiken lisäksi lehdet menivät ainakin tuntia nykyistä myöhemmin painoon, joten oman näkökulman miettimiseen oli huomattavasti enemmän aikaa.

Nykyään esimerkiksi tavallista liigaottelua seuraamaan komennetulla toimittajalla on vastuullaan monta tehtävää.

Ennen peliä hän luo verkkoseurannan pohjan, jonka avulla hän raportoi pelitapahtumia. Mikäli ottelussa tapahtuu jotain poikkeavaa, hän tekee pelin seuraamisen lomassa nopean uutisen aiheesta verkkoon. Hetki ennen pelin päätöstä hän luovuttaa live seurannan kotitoimitukseen.

– Siinä vaiheessa on hetki aikaa miettiä, kuka on illan hahmo ja laatia kysymyksiä videohaastattelua varten. Pelin jälkeen hoidetaan haastattelut painettavaan lehteen ja tehdään kuvaajan kanssa video nettiin.

– Koska painoaikataulu on tiukentunut, kirjoitetaan ensin printtijuttu valmiiksi, sen jälkeen vielä viimeistellään juttu verkkoon, Aalto kuvaa yhden peli illan työkuva.

Levelähetykset uusin lisäys

Aalto (s. 1978) aloitti *Aamulehden* kesätoimittajana vuonna 2002, vakituisen viran hän sai 2005, ja urheilun esimieheksi hänet nimettiin 2016.

– Muutos lehden sisällössä sinä aikana on ollut todella suuri. Verkko ja viime vuosina myös levelähetykset erilaisista tapahtumista ovat muuttaneet työkuva todella paljon. Erilaisiin sopimisiin ja kuvausjärjestelyihin kuluu paljon työaikaa, Aalto kuvailee.

Aamulehti on jo vuosia rohkeasti uskonut ja satsannut netin tuomiin mahdollisuuksiin kehittää sisältöä.

– Printtilehden tilausmäärät ovat jo pitkään olleet lievässä laskussa, mutta vastaavasti digitilauksissa on ollut voimakasta kasvua. Esimerkiksi erilaiset levelähetyksemme ovat olleet suosittuja, Aalto sanoo.

Koronapandemian takia lähes kaikki tiedotustilaisuudet ja kiinnostavat kokoukset sekä junioreiden turnaukset oli peruttu huhti- ja toukokuussa.

– Niiden korvaaminen livetuoannossa on ollut kaikkein vaikein rasti, mutta ehkä kesällä jo osa tapahtumista alkaa pyöriä, kun kokouksien rajoituksia hollennetään.

Tarinoita senttien ja tulosten takaa

Optimistisena persoonana Pekka Aalto löytää poikkeusajasta jotain myönteistäkin.

– Kerrankin on ollut aikaa ideoida erilaisia juttuaiheita senttien ja tulosten takaa. Niille on ollut tilaa lehdessä. Urheilijat ovat olleet hyvin tavoitettavissa, ja heillä on ollut aikaa syvällisempiinkin keskusteluihin.

– Olemme kysyneet lukijoilta ja myös saaneet heiltä hyviä juttuvinkkejä, joita

olemme pystyneet myös toteuttamaan, Aalto sanoo.

Aallon työarki muokkaantuu jonkin verran myös toukokuun alussa toteutuneen yrityskaupan myötä. Siinä Sanomalle siirtyivät *Aamulehti*, *Satakunnan Kansa* ja 13 paikallismediaa. Kauppaan kuului myös painopalveluja tarjoava Alma Manu.

– Ketään ei ole irtisanottu, kaikki työntekijät siirtyivät Sanoman palvelukseen. *Aamulehti* pysyy sisällöltään pirkanmaalaisena. Alkuvaiheessa yksittäistä juttujen vaihtoa varmasti tapahtuu, mutta edelleen oma toimituksemme tekee pääosan jutuista samoilla periaatteella kuin tähän saakka.

– Tulevaisuudessa uuden konsernin yhteistyö varmasti syvenee ja saa uusia muotoja, Aalto sanoo.

Tuntematon tulevaisuus

Lyhyellä tähtämellä urheilutoimitusten arkeen vaikuttavat kesältä peruutetut arvokilpailut.

– Minun piti lähteä seuraamaan Huuhkajia historiallisiin EM-kilpailuihin, myöhemmin kesällä ohjelmassa piti olla olympialaiset. Supertapahtumien sijaan koemme nyt erilaisen kesän. Aika näyttää milloin palaamme urheilun kannalta normaaliin, tapahtuuko se vielä ensi vuonnakaan...

Pidemmällä tähtämellä Pekka Aalto uskoo, että eri mediat digitalisoituvat yhä enemmän.

– Erilaisia tehtäviä ja työkuvia syntyy. Vakituisten urheilutoimittajien määrä ei lisääntynyt, mutta päteville tekijöille ja hyvälle jutuille löytyy aina lukijansa.

– Eri asia on, miten ansaintalogiikka toimii ja kuinka paljon kiinnostavista palveluista ollaan valmiita maksamaan. Se lopulta määrittelee, kuinka moni pystyy elantonsa media-alalta ansaitsemaan, Aalto ennakoii. ♦

→
Aamulehden urheilutoimitus pitää koronapandemian aikana palaverit Teams-sovelluksen avulla. Palaverikuvassa Lauri Lehtinen (vas.), Tapani Salo ja Pekka Aalto.

Toimittajan tärkeimmäksi ominaisuudeksi Petri Siitonen nostaa innostuneisuuden. – Pitää olla intohimoa työtä kohtaan ja oikeasti innostunut. Tämä työ ei voi olla pakkopullaa. Pesäpallo on noussut yhdeksi Siitosen suosikeista. Haastattelussa Joensuun Mailan Aleks Rautiainen.

Koripalloekspertillä riittää intohimoa urheilun laaja-alaiseen seuraamiseen

Teksti: Kari Haavisto Kuvat: Marko Puumalainen

Petri Siitosen ei ole tarvinnut katua, kun mies vuonna 2001 hyppäsi Koripalloliiton Itäisen alueen aluepäällikön roolista *Karjalaisen* urheilutoimittajaksi. Urheilu-friikiksi tunnustautuva Siitonen oli jo sitä ennen toiminut parin vuoden ajan *Karjalaisen* avustajana. Ja tietysti nimenomaan urheilupuolella.

Siitonen oli *Karjalaiselle* oiva valinta, sillä Joensuun oma poika on kaupungissa tuttu kaikille – ja tuntee itse kaikki. Urheiluranssa Siitonen loi koripallokentillä pelattuaan Katajassa jo nuorena poikana SM-sarjaa ja voitettuaan I divisioonan korikuninkuuden 1986.

Tuon kevään jälkeen matka jatkui neljän vuoden ajan Lappeenrannassa ja Karhulassa, ennen kuin koitti kotiinpaluun aika. Pelit korkeammilla tasoilla päättyivät siihen, kun hänet valittiin liiton aluepäälliköksi, vaikka huipputaitava Siitonen olisi monien mielestä vielä 2000-luvun alussa mahtunut uutta nousua tehneen Katajan SM-sarjajoukkueen viisikkoon.

Töissä Siitonen haluaa nimenomaan olla tekemisissä ihmisten kanssa. Sosiaalisten taitojensa ja suhteidensa ansiosta hän napsii uutiset kaupungilta eikä ole koskaan havitellut esimiestehtäviä.

– Olen töissä 24/7 ja seuran urheilua laajasti. Reagoin tapahtumiin ja uutisiin, olinpa töissä tai vapaalla. Parasta tässä hommassa on juttukeikoille pääseminen. Taittovuorot eivät ole yhtä hoidokkaita, Siitonen sanoo.

– Esimiestehtäviin minulla ei ole innostusta – olen enemmän tällainen suorittavan tason tekijä.

”Tunnen täällä lähestulkoon kaikki urheiluihmiset”

Entisenä huippupelaajana Siitonen myös tietää, mistä kirjoittaa. Ja mitä kullissien takana tapahtuu.

”Joukkueurheilussa ainakin tietää lainalaisuudet ja millaista on joukkueessa toimiminen. Katsomon pystymetsän huutelijoiden ”asiantuntemus” kuulostaa joskus hassulta. Sieltä huuteleminen on helppoa.”

Petri Siitonen

Oma urheilu-ura ei hänen mukaansa ole välttämätöntä urheilutoimittajalle, mutta ei siitä ainakaan haittaa ole.

– Joukkueurheilussa ainakin tietää lainalaisuudet ja millaista on joukkueessa toimiminen. Katsomon pystymetsän huutelijoiden ”asiantuntemus” kuulostaa joskus hassulta. Sieltä huuteleminen on helppoa.

Urheilijana Siitosella ei ollut tarpeeksi kunnianhimoa taistella paikasta terävimmällä huipulla. Vaikka kykyjä siihen olisi ollut.

– Kävin sen neljän vuoden reissun Lappeenrannassa ja Karhulassa. Koripallo oli minulle rakas harrastus, ja iso rooli kentällä oli tärkeämpi kuin pääseminen suurseuroihin, hän kertoo.

Samalla polulla mies tuntuu olevan työelämässäänkin. Kotikaupungista ei tee mieli suurempien lihapatojen ääreen.

– En haikaile muualle. Tunnen, että minulle on hirveästi etua siitä, kun tunnen täällä lähestulkoon kaikki urheiluihmiset. Tämä on juuri meikäläiselle

tehty rooli, ja saan hyviä uutisvinkkejä vapaallakin. Minulle voi urheilusta soitella työajan ulkopuolellakin.

Intohimoa ja innostuneisuutta

Toimittajan tärkeimmäksi ominaisuudeksi Siitonen nostaa innostuneisuuden.

– Pitää olla intohimoa työtä kohtaan ja oikeasti innostunut. Tämä työ ei voi olla pakkopullaa.

Maailma toimituksessa on Siitosen 20 vuoden aikana muuttunut valtavasti.

– Muutos on ollut hurja. Nyt mennään digi edellä. Olen suhtautunut muutokseen myönteisesti, koskivatpa ne videoiden tekemistä, podcasteja tai suoria otteluselostuksia verkkoon. Niissä on kiva olla mukana, ja suhtaudun niihin avoimesti.

Siitonen on ollut toimittajana raporttoimassa olympialaisista 2004 Ateenassa ja 2012 Lontoossa.

– Ateenassa hoidin varmaan kymmentä eri lajia. Uimahypyistä en sen jälkeen ole juttuja tehnyt, mutta se oli opettavaista ja mukavaa. Lajiin piti perehtyä perusteista alkaen.

Yhteisöllisyys ja tiivis toimittajien ryhmä kisoissa on myös jäänyt Siitosen mieleen kisamatkojen myönteisenä asiana.

”Pesäpallo on noussut suosikikseni”

Nuorena Hannu Kapasen ja kumppaneiden otteita Mehtimäen ulkojäillä aktiivisesti seurannut Petri Siitonen on jättänyt jääkiekon seuraamisen muille. Miehen vahvin laji on tietysti koripallo, josta Joensuussa riittääkin kirjoitettavaa.

– Pesäpallo on noussut suosikikseni, ja naislentopallo olisi kiva vielä jonain päivänä nähdä täällä parrasvaloissa, viittaa Siitonen Joensuun Prihosen menestysvuosiin 1990-luvun puolivälissä ja 2000-luvun taitteessa.

Intohimoa työtä kohtaan kesällä 56 vuotta täyttävällä Siitosella riittää edelleen.

– *Karjalainen* on ollut hyvä työyhteisö. Koskaan ei ole tuntunut pahalta mennä töihin. Niin kauan kun näin on, niin tietää olevansa oikeissa hommissa, Siitonen päättää. ♦

←
Petri Siitosen vahvin laji on koripallo, josta Joensuussa riittää kirjoitettavaa. Joensuun Katajan uusin tulokas Jamar Wilson on myös tullut jo tutuksi.

Kieli pelittämään

Voihan olumppiakisoja!

Olympialaiset ovat taas monien huulilla. Joidenkin huulilla tosin ovat "olumpialaiset", "olumppialaiset" tai "olimpialaiset".

Sekä kisojen nimestä että nimen ääntämisestä on käyty Suomessa keskustelua satakunta vuotta. Esimerkiksi vuonna 1940 pidettäviksi tarkoitettujen Helsingin olympialaisten alla keskusteltiin nimityksistä "olympialaiset kisat", "Olympian kisat" ja "olympiakisat". Lehtien palstoilla paheksuttiin sitä, että jopa akateemisesti sivistyneet ihmiset saattoivat sanoa "olumpia".

Yleiskieltä kuvaavassa *Kielitoimiston sanakirjassa* on runsaasti *olympia*-alkuisia sanoja, myös *olympiakisat*. Suomen kielen lautakunta käsitteli *olympia*-sanojen ääntämistä viimeksi 1996: ääntöasu on suosituksen mukaan [olympia], mutta mahdollisena pidetään myös asua [olimpia], joka on nykykreikan ääntämyksen mukainen.

Kielineuvonnan vuosikymmenet: 1950-luku
https://www.kotus.fi/kielitieto/yleiskieli_ja_sen_huoltaminen/kielitoimisto_ja_sen_historia/kielineuvonnan_vuosikymmenet/kielineuvonnan_vuosikymmenet_1950-luku

Kielitoimiston sanakirja
<https://www.kielitoimistonsanakirja>

Tulevatko olympialaiset sittenkin? (Kielikello, 2/1999)
<https://www.kielikello.fi/-/tulevatko-olympialaiset-sittenkin->

Kisoja Olympiassa

Olympia-sanojen koti on perinteen syntysijoilla, antiikin Kreikassa. Antiikin olympiakiset olivat osa yleiskreikkalaisia kisoja, joita järjestettiin määrääjain Olympian lisäksi Isthmiassa, Nemeassa ja Pythonissa. Olympian kisoista on todisteita jo seitsemänneltä vuosisadalta ennen ajanlaskun alkua.

Olympia sijaitsee Peloponnesoksen niemimaan luo-

teisosassa, ja siellä on Zeukselle pyhitetty pyhäkkö. Kisatkin oli pyhitetty Zeukselle. Jumalten asuinpaikkana pidetty Olymposvuori sijaitsee kaukana Olympiasta Pohjois-Kreikassa.

Olympialaiset
(Kysymyksiä ja vastauksia sanojen alkuperästä)
https://www.kotus.fi/nyt/kysymyksiä_ja_vastauksia/sanojen_alkuperästä/olympialaiset

Orinpikku sutajiamu ja muita Tokion kisapaikkoja

Tokion kesäolympialaiset siirrettiin vuoteen 2021, mutta monenlaista juttua kisoista ja kisapaikoista varmasti riittää h-hetkeä odotellessa. Kotuksen verkkosivuille on koottu tietoa kisapaikkojen nimien kirjoittamisesta ja ääntämisestä.

Kisapaikoista käytetään joko japanin kielestä latinaistettua nimeä tai suomenkielistä sovinnaisnimeä. Koska englanti ei ole Japanin virallinen kieli, rakennusten nimien selittävät osat on syytä kääntää suomeksi.

Tässä yksi poiminta laajasta nimikoosteesta: Tokiossa päästadionina toimii uudelleen rakennettu *Kansallisstadion* (*Shin kokuritsu kyōgijō*), josta järjestäjät käyttävät nimitystä *olympiastadion* (*orinpikku sutajiamu*). Muita kisapaikkoja sen lähellä ovat Tokion (*metropolin*) urheiluhalli (*Tōkyō taiikukan*) ja *Yoyogin kansallisstadion* (*Kokuritsu Yoyogi kyōgijō*). *Yoyogi* äännetään [jojogi].

Tokion olympialaisten paikannimiä
(Ajankohtaista nimistä, 14.4.2020)
https://www.kotus.fi/kielitieto/nimisto/ajankohtaista_nimista/tokion_olympialaisten_paikannimia.33681.news

Kieli pelittämään -palstalla käsitellään urheiluun liittyviä kieliasioita monenlaisista näkökulmista. Palstan sisällöistä vastaavat Kotimaisten kielten keskuksen asiantuntijat. Kotimaisten kielten keskus: www.kotus.fi.

Tipahtiko Fair Play -lehti postiluukusta oikeaan osoitteeseen?

Urheilutoimittajain Liiton usin Fair Play -lehti nro 2/2020 on kädessäsi.

Tarkistathan, että Fair Play -lehti tuli oikeaan osoitteeseen.

Mikäli osoitteesi on muuttunut tai muuttumassa, niin päivitäthän postiosoitteesi liittoon sähköpostitse osoitteeseen toimisto@urheilutoimittajat.fi.

Liiton tapahtumista ja koulutuksista viestitään myös sähköpostitse.

Mikäli sähköpostiosoitteesi on päivittämättä liiton jäsenrekisteriin, teethän sen pikimmiten sähköpostitse osoitteeseen toimisto@urheilutoimittajat.fi.

Urheilutoimittaja JP Lammi

Aamulehden pitkäaikainen urheilutoimittaja **Juha-Pekka "JP" Lammi** kuoli pääsiäisenä kotonaan Tampereella. Lammi työskenteli *Aamulehden* urheilutoimittajana lähes 36 vuotta. Hän tuli *Aamulehteen* 16.6.1980 ja jäi virallisesti eläkkeelle 31.5.2016. Sitä ennen hän oli Satakunnan *Kansassa* uutis- ja urheilutoimittajana 1978–1980.

Lammi varttui Porissa. Hän oli syntynyt 28.8.1953. Vaikka mies lähti Porista, porilaisuus ei lähtenyt miehestä. Lammi oli porilainen ja ylpeä siitä.

Työpaikalla *Aamulehden* urheilutoimittajana Lammin työpisteeseen tunnistettiin isosta punaisesta lipusta, jota koristi Porin Ässien musta logo. Porilaiset kiekkolegendat, **Veli-Pekka "Vellu" Ketola** etunenässä, olivat nimiä, jotka kuuluivat usein Lammin puheissa.

Hän kertoi mielellään tarinaa Suomen jääkiekkomiesthistöstä niiltä ajoilta, kun **Pentti Matikainen** oli päävalmentaja ja Ketola joukkueenjohtaja. Kansainvälisissä pressitilaisuuksissa Ketola tulkasi Matikaisen puheet ulkomaalaisille lehtimiehille. Erään hävityn ottelun jälkeen Matikainen piti pitkän yksinpuhelun, jossa kertasi joukkueen tekemiä virheitä. Ketola käänsi Matikaisen synkän monologin medialle porilaisen ytimekkäästi: If you play like this, you can't win. Media odotti Ketolan jatkavan, mutta enempää ei kuulunut. Lammi kertoi tarinan värikkäästi ja nauraa räkätti päälle.

Juha-Pekka "JP" Lammi
Kuva: Eriika Ahopelto

Jääkiekon ohella Lammi oli kova ravimies. Hän kiersi vuosikausia Kuninkuusravit ja Tukholman Elitloppetin. Lammi oli innokas totoaja ja selvitti pelimenestystään ravimiehen matemaattikalla: Jos petsauksissa tuli voittoa, tuli voittoa. Jos ei tullut voittoa, niin oli omillaan.

Talviurheilussa Lammi perehtyi myös mäkihypyyn, ampumahiihtoon ja yhdistettyyn. Jossain vaiheessa hän hankki itselleen pitkän susiturkin ja oli se yllään melkoinen näky mäkimontussa. Korvapäät kuuluivat kuvaan, mutta päähineet eivät.

Nuoret urheilijapojat pyörittivät silmämunia häämäästyksellä, kun

kohtasivat toimittajan ensimmäisen kerran, mutta Lammi saavutti heidän luottamuksensa omintakeisella tyyllillään. Tähän Lammiin luottavaan ryhmään kuuluivat muun muassa mäkiliegendat **Matti Nykäsestä Toni Niemiseen**.

Kansainväliset mäkipomot ja valmentajat Lammi tunsivat kaikki. Nuoremmat kollegat ihmettelivät, kun he eivät tahdaneet saada itävaltalaiselta mäkipomolta **Walter Hoferilta** haastattelua, mutta Lammin nähdessään sama kaveri ryntäsi käsi ojossa kättelemään ja kyselemään kuuluisia.

Lammi oli värikäs persoona ja pukeutui omintakeisella tyyllillä. Verkkareissa häntä ei nähty koskaan. Nuorempana miehen tukanväri vaihtui usein.

Töissä Lammi arvosti nopeutta ja tehokkuutta. Kunnia-asia oli, että myöhäisenkin ottelutapahtuman selostus oli valmiina hyvissä ajoin ennen deadlinea. Jos jääkiekko-ottelu venyi jatkoajalle, Lammi tuli hirveällä tohinalla työpaikalle, manasi kiirettä, mutta meni kuitenkin ensimmäiseksi tupakalle. Sen jälkeen hän punnersi jutun valmiiksi 15 minuutissa.

Nuoria kollegoitaan Lammi kannusti omalla porilaisella tyyllillään: *"Juttusi ei ollut läheskään niin huono kuin viimeksi"*.

Maanpuolustus oli myös lähellä Lammin sydäntä. Hän oli reservin upseeri.

Tapani Salo
Kirjoittaja on Lammin
monivuotinen työtoveri

Urheilutoimittajain Liiton vuosikokous ja Urheilutoimittajapäivät 14.9.

Urheilutoimittajain Liiton hallitus on linjannut, että liiton sääntömääräinen vuosikokous pidetään maanantaina **14. syyskuuta** 2020 Helsingissä. Vuosikokous on avoin kaikille liiton jäsenille.

Valtakunnalliset **Urheilutoimittajapäivät** ovat vuorossa myös maanantaina **14. syyskuuta** 2020 Helsingissä. Ajankohtaisen seminaarin lisäksi Urheilutoimittajapäivillä tutustutaan uudistuneeseen Urheilumuseoon ja Olympiastadioniin.

Huom! Liiton hallitus seuraa viranomaisten suosituksia ja linjauksia koronaviruksen osalta, joten vuosikokouksen ja Urheilutoimittajapäivien ajankohta vahvistetaan lopullisesti kesän jälkeen.

www.urheilutoimittajat.fi

Maakuntakierros alkuun suurimmista paikalliskerhoista

Urheilutoimittajain Liitto sai vuodelle 2020 opetus- ja kulttuuriministeriöltä erityisavustusta, jolla toteutetaan liiton paikalliskerhoihin kohdistuva maakuntakierros. Koronavirus iski Suomeen maaliskuun puolivälissä, mutta sitä ennen kohtaamisia ehdittiin toteuttaa kaikissa suurimmissa paikalliskerhoissa.

Urheilutoimittajain Liiton pääsihteeri **Nina Jakonen** kävi helmi-maaliskuun aikana vieraillemassa suurimmissa paikalliskerhoissa: Seinäjoella, Helsingissä, Turussa, Oulussa, Porissa, Tampereella ja Rovaniemellä.

– Anti oli erittäin positiivinen, ja kohtaamiset todettiin molemmin puolin erittäin tarpeellisiksi.

– Tavoitteena oli, että ehdin kevään aikana kiertää ainakin suurimmat paikalliskerhot ja pienemmät ovat vuorossa sen jälkeen. Koronavirus toi omat muutoksensa suunnitelmiin, mutta onneksi päästiin kuitenkin jo alkuun, kertoo Jakonen.

Maakuntakierroksen tarkoituksena on vaihtaa kuulumiset eli kartoittaa paikalliskerhojen toimintaa ja samalla myös kertoa liiton tämänhetkisestä toiminnasta ja tulevaisuuden visioista. Tavoitteena on saada selkeä käsitys paikalliskerhojen tilanteesta ja käydä aktiivista keskustelua liiton uudesta strategiasta ja tulevaisuuden visioista. Maakuntakierrosta ei ole koskaan aiemmin toteutettu, joten tarve on yleiselläkin tasolla suuri.

Urheilujournalismin arvostus uudelle tasolle

Koronavirus toi muutoksia myös urheiluun, kun kaikki tapahtumat peruttiin tai siirrettiin. Urheilutoimituksissa on jouduttu uuden eteen, kun tulosurheilu loistaa poissaolollaan. Kevät on tuonut esille myös urheilujournalismin arvostelijoita, joiden mielestä urheilujournalismia ei tarvita ollenkaan, kun ei ole tapahtumiakaan.

Paikalliskerhoissa urheilujournalismin ja urheilutoimittajien arvostuksen puute on huomattu jo ennen koronaviruksen rantautumista Suomeen.

– Selkeä viesti oli myös se, että liiton on tehtävä entistä enemmän töitä urheilujournalismin ja urheilutoimittajien arvostuksen lisäämiseksi.

Miten se sitten toteutetaan?

– Ei ainakaan lopettamalla urheilu-

journalismia, vaikka tapahtumia ei olikaan!

– Tulosten takaa löytyy aina ihmisiä. Urheilijoita, valmentajia, tuomareita, seuroja, lajiliittoja... Listaa voisi jatkaa vaikka kuinka paljon. Nyt on urheilutoimituksilla ja urheilutoimittajilla mahdollisuus avata ovia uudelleen urheilujournalismin entistä laajemmin – sille on kysyntää, niin kuin tämä kevät on näyttänyt.

– Liitto pyrkii osaltaan kouluttamaan jäsenistöään omilla koulutuksillaan niin ammatillisesti kuin ajankohtaisilla aiheilla urheilun ja urheilujournalismin parista. Fair Play -lehden sisällöissä on keskitytty vahvasti nostamaan ajankohtaisia urheilujournalismiaihteita, joilla pyritään sekä nostamaan että kehittämään urheilujournalismin arvostusta.

– Syksyn Urheilutoimittajapäivät tulee myös olemaan yksi merkittävä ja mielenkiintoinen koulutustilaisuus urheilujournalismin murroksesta, joten odotan sinne runsasta osanottoa, sanoo Jakonen.

Uutta matoa koukkuun?

Paikalliskerhojen yhteinen huoli on osallistujamäärien vähyys paikalliskerhojen omissa tilaisuuksissa ja toiminnassa.

– Monella paikalliskerholla henkilöresurssit ovat pienet, joten toiminta on pitkälti nojannut tuttuihin tapahtumiin vuodesta toiseen. Ehkä nyt olisi peiliin kurkistamisen paikka ja mahdollisuus miettiä, mitä uutta koulutusrintamalla voisi kehittää. Löytyykö paikkakunnalta some-guru, joka voisi kouluttaa jäsenet esimerkiksi videoiden editointiin? Löytyykö jäsenistä joku, joka voisi pitää alustusta kirjan kirjoittamisesta tai kouluttaa podcastin tekemiseen? Entä löytyykö joku, joka voisi kouluttaa kieltenhuoltoasioissa? Vaihtoehtoja on, jos vain tahtoa riittää. Ja vinkkejä voi aina kysyä myös liitosta, koska monet liiton koulutukset ovat helposti ”minikopiointavissa” myös maakuntiin.

– Kannustan paikalliskerhoja rohkeasti ideoimaan ammatillista koulutusta, sillä freelancereiden osuus jäsenistössä kasvaa koko ajan. Mediatolat koulutavat kyllä omat tekijänsä, mutta mistä freelancerit saavat alan koulutusta? Ammatillinen koulutus on tärkeää myös maakunnissa, jotta koulutustapahtumat eivät keskity pelkästään lajitutustumiin tai kausi-infoihin. Uudet sisällöt ja erilaiset koulutustapahtumat houkuttelevat varmasti myös uutta osallistujakuntaa paikalle, uskoo Jakonen.

– Kaikkea ei tarvitse myöskään tehdä itse, joten kannustankin paikalliskerhoja avaamaan rohkeasti omat koulutustapahtumansa myös muiden paikalliskerhojen jäsenille. Siinä ei ole mitään muuta kuin voitettavaa, jos väkeä saadaan enemmän paikan päälle, verkostoituminen pääsee vauhtiin ja koulutuksen anti saa lisää vastaanottajia. Win-win-tilanne kaikille!

Sähköinen pressikortti

Maakuntakierroksella keskusteltiin alustavasti myös liiton strategialinjauksista, jotka käsitellään liiton vuosikokouksessa syyskuussa.

– Ajatukset olivat hyvin yhteneväiset, joten liiton työryhmä on tehnyt hyvää työtä.

– Konkretian puolella moni ehdotti myös sähköistä pressikorttia, joka onkin jo työn alla. Toivottavasti siirtymävaihe pystytään toteuttamaan jo ensi vuonna, kertoo Jakonen.

Aktiivista keskustelua käytiin myös jäsenyysasioista. Maakuntakierroksen aikana tuli ilmi, että eri paikalliskerhoilla oli osittain erilaisia näkemyksiä ja linjauksia B-jäsenen suhteen, joten siihen toivottiin liiton taholta päivitettyä, yhtenäistä ohjeistusta.

– Liitto ottaa koppia yhtenäisen linjan ja jäsenkriteerien päivittämisestä ja tekee paikalliskerhoille yhtenäisen ohjeistuksen. Sitä toivottiin, joten se on myös työn alla. ♦

Salibandyn MM2020-organisaation tietoisuus vuosikokouksen ”esiotteluna”

Helsingin Urheilutoimittajat ry:n vuosikokous pidettiin 4. maaliskuuta Suomen Salibandyliiton tiloissa Helsingissä. Ennen varsinaisen vuosikokouksen alkua puheenvuoro oli Salibandyliiton MM2020-organisaatiolla.

Teksti: **Matti Hannula**

Kuvat: **Taru Nyholm** ja **Matti Hannula**

Joulukuussa Helsingissä pelattavat salibandyn miesten MM-kilpailut ovat tämän vuoden suurin kansainvälinen aikuisten urheilutapahtuma Suomessa. Isäntämaa puolustaa mestaruutta. Pelejä pelataan sekä Helsingin jäähallissa että Hartwall Arenassa.

Tietoiskun kisoista tarjosivat MM2020-organisaation tapahtumajohtaja **Hanne Pirkola** sekä markkinointi- ja viestintäpäällikkö **Minna Koivisto**.

Jo tuolloin kaikkien urheilutapahtumien peikoksi ilmaantunutta koronavirustakin sivuttiin. Pirkola ja Koivisto totesivat, että kaikkeen pitää tietysti varautua, mutta että ainakin vielä maaliskuun alussa joulukuu tuntui turvallisen kaukaiselta ajankohdalta.

Lisäksi paikalla oli salibandyn kolminkertainen maailmanmestari **Tero**

HUT:n puheenjohtaja Matti Hannula (kesk.) toivotti uudet hallitusjäsenet **Tapio Keskitalon (vas.)** ja **Esko Hatusen** tervetulleiksi joukkoon.

Tiitu. Hänen osuutensa pohjustukseksi näimme Salibandyliiton viestintäpäällikkö **Jussi Ojalan** ideoiman videon Prahan vuoden 2008 MM-kilpailuista. Tiitu ratkaisi tuolloin finaalin jatkoajalla Suomelle ensimmäisen miesten maailmanmestaruuden. Finaalivastustaja oli totuttuun tapaan Ruotsi. Tiitu muisteli myös Helsingissä 2010 pelattuja edellisistä kotikisoja, joissa Suomi niin ikään pelasi mestariksi.

Tiitu on pelannut kotoista liigaa viimeksi kaudella 2016–2017. Pelaamista ja kuntonsa ylläpitämistä hän ei ole kuitenkaan lopettanut, eikä Tiitun paloa

päästä pelaamaan tulevissa kotikisoissa tarvinnut rivien välistä hakea.

– Aika näyttää. Syyskausi liigassa periaatteessa riittäisi tarvittavan tuntuman saamiseen. **Petteri Nykky** kuitenkin viimekädessä päättää, Tiitu totesi maajoukkueen päävalmentajaan viitaten.

Keskitalo ja Hatunen HUT:n uudet hallitusjäsenet

HUT:n vuosikokouksessa puhetta johti **Kari Mänty**. Erovuoroisista hallitusjäsenistä **Nina Vanhatalo** ja **Päivi Ahola** eivät pyrkineet jatkokaudelle. Erovuoroisista **Matti Lehtisaari** ja **Jarmo Niemenkari** jatkavat hallituksessa. Erovuorossa eivät olleet puheenjohtaja **Matti Hannula**, **Eveliina Makkonen**, **Jani Merimaa**, **Taru Nyholm** ja **Antti Salo**. Uusina hallitukseen valittiin **Tapio Keskitalo** ja **Esko Hatunen**, joka on myös Urheilutoimittajain Liiton hallituksen jäsen. HUT:n hallituksen esityksen pohjalta vuosikokous päätti, että Pääkaupunkiseudun paras -tilaisuuden yhteydessä jaetaan jatkossa vuosittain myös urheilujournalismi-aiheinen palkinto/tunnustus. ♦

←

Salibandyn MM2020-organisaation tapahtumajohtaja Hanne Pirkola (vas.), kolminkertainen maailmanmestari **Tero Tiitu** sekä **MM-2020-organisaation markkinointi- ja viestintäpäällikkö Minna Koivisto** tarjosivat tuhdin tieto- ja kokemuspaketin ennen HUT:n vuosikokousta.

”Tervetuloa kärsivien joukkoon”

Yksityinen liikuntapaikkarakentaminen on usein vaikea bisnes. **Miika Juntunen** ja muut kokemusasiantuntijat avautuivat vaikeasta alasta Oulun Seudun Urheilutoimittajien seminaarissa.

Teksti: **Matti Ahola** Kuva: **Matti Tiekola**

Oululainen jalkapallopersoonaa Miika Juntunen ei säästele sanojaan, kun hän kuvailee, millaisen kohtelun hän on saanut kaupungilta liikuntapaikkarakentamiseensa.

Juntusen vetämänä Castrenin urheilukeskukseen valmistui palloiluhalli vuonna 2013, ja hallin yhteydessä oleva Oulun Palloseuran seuratalo valmistui tämän vuoden tammikuussa.

– Oulun kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan kaupunki tukee kaikkien urheilulajien olosuhderakentamista Oulussa kymmenellä prosentilla kokonaiskustannuksista. OPS:n seuratalosta Oulun kaupungin pitäisi maksaa avustusta päätöksen mukaan vajaat 130 000 euroa, Juntunen sauhuaa.

Juntusen mukaan kaupunki tarjosi aluksi 31 000 euroa avustusta, mutta lopulta seuratalo jäi kokonaan ilman kaupungin tukea.

Juntunen kertoi näkemyksiään Oulun Seudun Urheilutoimittajien helmikuussa järjestämässä seminaarissa, joka keskittyi Oulun seudun liikunta- ja urheilupaikkarakentamiseen. Juntunen ja kaupungin näkemyserot eivät tulleet yllätyksenä paikalle saapuneille kuulijoille, sillä jalkapallomiehen historiassa sukset ovat menneet ristiin useiden eri tahojen kanssa.

Juntusen omastakaan pussista ei löydy pelkästään puhtaita jauhoja. Vuoden 2019 toukokuussa hänet tuomittiin yhdeksän kuukauden ehdolliseen vankeusrangaistukseen törkeästä kirjanpitorikoksesta ja törkeästä veropetoksesta. Hovioikeus päätti tämän vuoden maaliskuussa, ettei se muuta käräjäoikeu-

den tuomiota. Väärinkäytökset liittyvät vuosina 2012–2013 valmistuneeseen harjoitushalliin.

Vastoinkäymiset eivät ole lannistaneet Juntusta, joka suuntasi katseensa jo tulevaan.

– Suunnitelmissa on täysimittainen halli ja stadion.

Zemppi Arenalla haasteita

Juntusen haasteet ovat yksi esimerkki yksityisen urheilupaikkarakentamisen ongelmista. Oulun kupeeseen Kempeleeseen valmistui vuonna 2017 monitoimikeskus Zemppi Arena, jonka ideana on yhdistää eri lajien harjoittelumahdollisuus ja esimerkiksi musiikkikonsertit.

Areenan hallituksen puheenjohtaja **Timo Eskelinen** myöntää suoraan, että urheilun ja kulttuurin yhdistäminen ei ole ollut ongelmatonta.

– Urheilun ja kulttuurin yhdistäminen on osoittautunut haasteelliseksi muun muassa taloudellisesti. Projekti alkoi 2015, ja vielä olemme elossa.

Eskelisen mukaan projektiin lähdettiin kokemattomina, ja monet asiat olisi tehty jälkepäin toisin.

Varsinaisen areenan lisäksi kokonaisuuteen kuuluu hotelli, kuntosali, keilahalli, parturi-kampaamo ja ravintola.

Sijaintikunta Kempele ja kunnanjohtaja **Tuomas Lohi** tunnetaan erittäin positiivisesta suhtautumisesta liikuntaan ja urheiluun.

– Kunnan kanssa olemme tiiviissä yhteistyössä. Se mahdollistaa toiminnan, Eskelinen myöntää.

– Tervetuloa kärsivien joukkoon, Juntunen kommentoi Eskeliselle.

OSUT:in järjestämän seminaarin aikaan ei ollut vielä mitään tietoa koronaviruksen aiheuttamista rajoituksista. On selvää, että kokoontumiskiellot ja yhteisharjoitusten perumiset ovat iskeneet todella kipeästi myös yksityisiin liikuntapaikkoihin.

Juho Meriläinen ihmettelee byrokratian hitautta

Tilaisuudessa pääsi ääneen myös AC Oulun toimitusjohtaja **Juho Meriläinen**, joka kertoi AC Oulun ja Oulun Luistinseuran yhteishankkeena rakentuvasta ylipainehallista Heinäpäähän.

Meriläisen mukaan rakentamisen haasteena on rahoituksen lisäksi hitaasti etenevät lupa-asiat.

– Tekisi mieli olla suoraviivainen ja nopea, mutta byrokratia hidastaa. Esimerkiksi opetus- ja kulttuuriministeriön avustuksen hakeminen on työmaa, jossa ei kannata hakijan tuntipalkkaa laskea.

Meriläinen uskalsi sohaista myös ympäristöministeriön avustusta. Hän arvosteli Oulun kaupungin tarjoamia maksuttomia vuoroja alle 18-vuotiaille. Suomen liikkuvimmaksi kunnaksi vuonna 2019 valittu Oulu on saanut valtavasti kiitosta alaikäisten ilmaisista liikuntavuoroista. Paikalla olleiden yksityisten rakentajien mukaan tuo kädenojennus kuitenkin vääristää kilpailua. ♦

Pitkän linjan jalkapallomies **Miika Juntunen** on toiminut lajin parissa monessa eri tehtävässä.

Vuoden 2019 valmentajalle Matias Lehtoselle luovutettiin kunniakirja Mestiksen kotiottelussa Ketterä-KooVee. Lehtonen on Imatran Ketterän valmentaja. Samassa yhteydessä vuoden joukkueeksi valittu Ketterä sai kunniakirjan, jonka vastaanotti urheilutoimenjohtaja Turkka Partanen (oik.). Onnittelemassa Eteläkarjalaisten Urheilutoimittajien puheenjohtaja Juhani Lahti ja kukittajana Juhani Salonen.

Teksti: Marianne Suntio Kuva: Risto Paronen

Moona Korkeasalo palkittiin Etelä-Karjalan lupaavana nuorena urheilijana

Eteläkarjalaisten urheilutoimittajien vuosikokous järjestettiin 27. tammikuuta Lappeenrannassa. Kokoontuminen aloitettiin perinteisesti palkitsemalla eteläkarjalainen lupaavan nuori urheilija, joksi valikoitui hartaan harkinnan jälkeen kestävyysjuoksija **Moona Korkealaakso**, 18.

Lappeenrannan Urheilumiehiä edustava Korkealaakso voitti viime kesänä muun muassa Kalevan Kisojen 5000 metriä ja tyttöjen Suomi-Ruotsi-maottelun 1500 metriä.

– Nuorempana kilpailin aitajuoksussa ja korkeushypyssä, mutta keskityin juoksemiseen, kun selkä ei kestänyt, Korkealaakso kertoi lajivalinnastaan.

Korkealaakso on tuttu näky muun

muussa paikallisella lentokentällä, jonka ympäri kertoo mielellään juoksevan. Talvisin ladut valtaavat lentokentän lenkkipolut, jolloin Korkealaakso juoksee kaduilla ja kotona juoksumatolla.

Yleisurheilulupauksen päivät alkavat aamuviideltä, kun hän tekee harjoitukset ennen koulupäivää. Korkealaakso aikoo suorittaa lukion neljässä vuodessa ja edetä aikuisten arvokilpailuihin.

– Tavoitteissa on vuoden 2024 olympialaiset ja siellä pärjääminen, Korkealaakso linjaa.

Illan päätteeksi kokousväki valitsi yhdistyksen hallituksessa erovuorossa olleet **Juhani Lahden** ja **Jarmo Hämmäläisen** jatkokaudelle. Hallituksessa jatkavat **Sirkka Haverinen**, **Risto Paronen**

ja **Marianne Suntio**.

Urheiluviikko kruunattiin Imatran Kylpylässä tammikuun viimeisenä perjantaina, kun maakunnallisessa Urheilugaalassa palkittiin vuoden parhaat. Eteläkarjalaiset urheilutoimittajat äänestivät vuoden eteläkarjalaiseksi urheilijaksi Dohassa Suomea edustaneen kolmiloikkaaja **Simo Lipsasen**. Lipsanen oli estynyt saapumasta juhlaan tilaisuuteen, mutta häntä edusti ansiokkaasti valmentaja **Petri Ruotsalainen**, joka lupasi toimittaa kunniakirjan ja OP:n lahjoittaman stipendin voittajalle.

Vuoden valmentaja oli **Matias Lehtonen**, joka johdatti vuoden joukkueeksi valitun Imatran Ketterän jääkiekon Mestiksen mestaruuteen. ♦

Kiireellä kiitettävää

OI SUOMI ON!

Ari Virtanen
HS-kirjat 2020
216 sivua

Jalkapalloon erikoistunut *Helsingin Sanomien* urheilutoimittaja **Ari Virtanen** pani toimeksi, kun syys-talvesta alkoi käydä yhä selvemmäksi, että Suomen miesten maajoukkue selviytyy ensi kerran karsinnoista arvokisoihin. Virtanen kyhäsi taipaleesta kirjan kasaan suhteellisen tiukalla aikataululla. Julkaisuvalmistaa oli jo maaliskuun alussa.

On kunnioitettavaa, että kiire ei juurikaan näy lopputuloksessa. Ja kun Virtanen on seurannut maajoukkuetta läheltä jo vuodesta 2014, hän on todella päässyt lähelle suurinta osaa pelaajista ja valmennustiimistä.

Mainion kontrastin tuo, kun kirja alkaa **Mixu Paatelaisen** kiukuttelulla Unkarille hävityn EM-karsintaottelun jälkeen kesäkuussa 2015 ja päättyy kronologiselta osaltaan joulukuussa 2019 kirjattuihin **Markku Kanervan** tuntemuksiin otsikolla *Unelmasta tulee totta*.

Nuo vajaan viiden vuoden takaiset kiukuttelut jäivät Paatelaisen viimeisiksi tunteenpurkauksiksi Suomen päävalmentajana. Paatelaisen ja Kanervan varsinaisen päävalmentaja-aikakauden väliin mahtui vielä **Hans Backen** katastrofivuosi 2016, jonka pohjalta tuoretta saavutusta oli yhä vaikeampi vielä pari vuotta sitten ennakoita.

Kanervan henkilökohtaisen panoksen merkitystä menestyksessä voi arvioida monelta kantilta. Hän on joka tapauksessa ollut se liima, jolla kunniallisemmille poluille päästiin, ensin Kansojen liigan lohkovoitolla ja sitten tuloksellisesti riittävän hyvillä EM-karsintapeleillä. Virtanen tuo kuitenkin kirjassaan hienosti esiin koko laajan valmennustiimin merkityksen. Eritoten vastustajien etukäteistarkkailuun erikoistunut **Toni Korkeakunnas** tuntuu jääneen mediassa aivan liian vähälle huomiolle hänen panoksensa tärkeyteen nähden.

Virtanen on raportoinut *Helsingin Sanomiin* paikan päältä kaikki maajoukkueen viime vuosien karsintaottelut. Peli-kohtaiset selostukset olivat siis jo valmiina, ja niitä Virtanen on ymmärrettävästi kirjassa hyödyntänyt. Joissakin kohdin yksittäisten tilanteiden tarkkaakin tarkemmassa kuvauksessa olisi voinut hieman tinkiä. Kaiken kaikkiaan niiden kertaaminen on toki oikea ratkaisu ja toimii varmasti sekä niille lukijoille, jotka muistavat kaiken kuin eilisen päivän, että lähihistoriasta vasta kalkkiviivoilla kiinnostuneille. Lukukokemuksena Virtanen kirja on kaikkea muuta kuin puuduttava, vaikka maajoukkueen pelilliset käänteet olisivatkin tuttuja. **Lukas Hradeckýn** – tai oikeastaan hänen **Vlado**-isänsä – tarina on eräs kirjan ”ulkopelillistä” helmistä. **Teemu Pukki** saa kirjassa ansaitusti paljon tilaa.

Kirjan tekemiselle olisikin loppujen lopuksi ollut ruhtinaallisesti aikaa, kun EM-kilpailut siirrettiin ensi vuoden kesälle. Mutta senhän voi lukea uudelleen sitten, jos ja kun kisojen pelaaminen alkaa näyttää varmalta. EM-huumaan virittäminen kai oli alun perinkin eräs tämän teoksen tärkeimmistä tehtävistä.

Matti Hannula

Kirotut barnakkelit – yksin ja samalla yhdessä maailman ympäri

YKSIIN SEITSEMÄLLÄ MERELLÄ

Tapio Lehtinen ja Ari Pusa
Docendo 2020
240 sivua

Ettenkin näin koronarajoitusten aikana jo nimensä ansiosta houkutus tarttua kirjaan on entistä suurempi. Koronan myötä sosiaaliset kontaktit ovat vähentyneet, toisilla ehkä jopa lähes kokonaan. Monille muutos on suuri, osa on ollut tottuneempi viettämään aikaa yksin jo ennen koronaakin. **Tapio Lehtinen** päätti jo ennen korona-aikaa lähteä purjehtimaan yksin maailman ympäri. Miten hän siitä selviäisi, ja minkälaisia ajatuksia hänen päässään matkan varrella pyöri.

Oma lähtökohtani tarttua kirjaan oli siis enemmän psykologinen. Siihen huutoon teos ei kuitenkaan vastannut. Sen sijaan teos on tarkka ja informatiivinen kuvaus Golden Globe -purjehduskilpailusta ja sen etenemisestä. Toki se on kertomus myös periksi antamattomuudesta ja yhteisöllisyydestä. Niinpä. Siitäkin, vaikka kirja kertoo yksinpurjehduksesta.

Lehtinen osallistui 1. heinäkuuta 2018 alkaneeeseen Golden Globe -purjehduskilpailuun. Tarkoituksena oli kiertää maailman ympäri ilman suurempia teknisiä apuvälineitä, vuoden 1968 säännöillä ja varustetasolla. Sijainti piti laskea sekstantin ja taivaankappaleiden avulla eikä välisatamissa saanut pysähtyä. Kommunikointi ulkomaailmaan oli hyvin rajattua ja säädelyä.

Tehtävä saa purjehdukseen tottumattoman haukkomaan henkeään. Tehtävä vaikuttaa mahdottomalta, ja sitä se tuntuu olevankin. Moni kilpailuun ilmoittautunut putoaa pois jo alkumetreillä, ja kilpailuun startanneistakin moni jää matkan varrelle. Vain viisi osallistujaa selvittää lopulta urakan. Lehtisen matkantekoa kiusaavat jo liian aikaisessa vaiheessa hanhenkauloiksi kutsutut äyriäiset, barnakkelit, jotka valtaavat Asteria-veneen pohjan ja hidastavat suomalaisen kulkua merkittävästi.

Muun muassa barnakkeliin aiheuttamista vaikeuksista huolimatta Lehtinen ei silti halunnut keskeyttää eikä edes pysähtyä välisatamissa putsamaan alukseen pohjaa, mikä olisi tiennyt kisaluokituksen putoamista. Ei siltikään vaikka aluksen vauhdin hidastuminen tiesi Lehtisen matkalle lisäpi-tuutta useamman kuukauden verran.

Lehtinen oli merellä yhteensä 322 päivää. Fyysisesti yksin, mutta silti ei koko aikaa täysin yksin. Seuraa hänelle pitivät säännöissä sallitut radioamatöörit. Muutaman suomalaisen radioamatöörin ryhmä auttoi välittämällä merisäättietoja ja sääennusteita. Huoli Lehtisen selviytymisestä ja monet keinot saada viesti perille heikkojenkin yhteyksien kautta on hieno osoitus yhteisöllisyydestä.

Mutta kertomatta jäi, mitä Tapio Lehtisen päässä liikkui muun muassa niiden parin kuukauden aikana, kun yhteydet eivät toimineet. Ja kun luonto haastoi purjehtijaa maailman merillä. Niitä jäin lukijana kaipaamaan.

Nina Vanhatalo

TULOSSA

URHEILUTOIMITTAJAIN LIITON VUOSIKOKOUS 14.9.

Urheilutoimittajain Liiton vuosikokous jouduttiin koronaviruksen takia perumaan maaliskuulta. Liiton hallitus on alustavasti linjannut, että liiton sääntömääräinen vuosikokous pidetään maanantaina 14. syyskuuta 2020 Helsingissä.

Vuosikokous on avoin kaikille liiton jäsenille.

Huom! Liiton hallitus seuraa viranomaisten suosituksia ja linjauksia edelleen, joten vuosikokouksen ajankohta vahvistetaan lopullisesti kesän jälkeen.

URHEILUTOIMITTAJAPÄIVÄT 14.9.

Urheilutoimittajain Liitto järjestää valtakunnalliset Urheilutoimittajapäivät 14. syyskuuta 2020 Helsingissä. Ajankohtaisen seminaarin lisäksi Urheilutoimittajapäivillä tutustutaan uudistuneeseen Urheilumuseoon ja Olympiastadioniin.

Huom! Liiton hallitus seuraa viranomaisten suosituksia ja linjauksia koronaviruksen osalta ja Urheilutoimittajapäivien ajankohta vahvistetaan lopullisesti kesän jälkeen.

★ ★ ★

Alla on lueteltu keväälle suunnitellut, mutta koronaviruksen takia peruutuneet tilaisuudet ja niiden uudet ajankohdat.

URHEILUTOIMITTAJAIN KEVÄTSEMINAARI

→ siirtyy vuodelle 2021

KIELENHUOLTOKOULUTUS

→ siirtyy vuodelle 2021

URHEILUTOIMITTAJAIN LIITON GOLFIN MESTARUUSKILPAILUT

→ siirtyy vuodelle 2021

Vuonna 2021 kilpailut järjestetään Jyväskylässä ja vuonna 2022 Kuopiossa.

SUOMIAREENA-KESKUSTELUTILAISSUUS PORISSA

→ siirtyy vuodelle 2021

Tarkemmat lisätiedot Urheilutoimittajain Liiton tulevista tapahtumista ja koulutustilaisuuksista seuraavassa Fair Play -lehdessä ja liiton sähköisissä viestintäkanavissa.

JÄSENEDET

Urheilutoimittajain Liiton A- ja B-jäsenyys oikeuttaa erilaisiin jäsenetuihin:

JÄSENKORTTI

Urheilutoimittajain Liiton jäsenet saavat kuvallisen pressikortin liittysään A- tai B-jäseneksi. Pressikortti on samalla myös liiton jäsenkortti. Jäsenkortin voimassaolo perustuu vuositarraan, jonka saa vuosittain maksettuaan jäsenmaksun. Jäsenkortilla voi osoittaa ammatillisen asemansa erilaisissa työtilanteissa. Jäsenkortti oikeuttaa ilmaiseen sisäänkäyntiin useimpiin kansallisiin urheilutapahtumiin. Poikkeuksena ovat ainoastaan jääkiekon SM-liigan ottelut ja tapahtumat, joihin täytyy erikseen akkreditoitua.

KANSAINVÄLINEN LEHDISTÖKORTTI (HUOM! VAIN A-JÄSENET)

Urheilutoimittajain Liiton A-jäsenet voivat hakea myös kansainvälisen urheilutoimittajien liiton (AIPS) lehdistökortin. AIPS-kortti on voimassa aina kaksi vuotta kerrallaan. AIPS-kortti myönnetään vain jäsenmaksunsa suorittaneille liiton A-jäsenille (ei paikalliskerhojen B-jäsenille).

KOULUTUKSET JA SEMINAARIT

Urheilutoimittajain Liitto ja paikalliskerhot järjestävät jäsenilleen erilaisia koulutustilaisuuksia ja seminaarimatkoja, joista suurin osa on maksuttomia. Yksityiskohtaiset kuvaukset koulutusten sisällöistä sekä ilmoittautumislomakkeet löytyvät liiton verkkosivuilta ja tapahtumakalenterista.

FAIR PLAY -LEHTI

Urheilutoimittajain Liiton jäsenet saavat maksutta postitse kotiinsa neljä kertaa vuodessa ilmestyvän liiton Fair Play -jäsenlehden. Fair Play -lehdet löytyvät myös liiton verkkosivujen materiaalipankista.

KOULUTUSAPURAHAA

Urheilutoimittajain Liiton jäsenille on tarjolla myös koulutusapurahoja. Liitto myöntää henkilökohtaisia opintostipendejä ammatilliseen koulutautumiseen. Apurahaa voi saada

oman ammattitaidon kehittämiseen ja syventämiseen tähtäviin opintoihin (ei perustason opintoihin) sekä yleissivistävään itsensä kehittämiseen. Hakuaika on vuosittain huhtikuun loppuun mennessä. Koulutusapurahaa saavan jäsenen on toimitettava Fair Play -lehden juttu apurahan käytöstä.

VUODEN URHEILIJA -ÄÄNESTYS

Urheilutoimittajain Liiton jäsenenä on oikeutettu osallistumaan vuosittain Vuoden Urheilija -äänestykseen. Samalla voi äänestää myös Vuoden Joukkuetta ja Vuoden Valmentajaa.

VAKUUTUKSET

If tarjoaa liiton jäsenille monia rahanarvoisia etuja ja alennuksia. Liiton jäsenet saavat suuremman alennuksen vakuutuksista: 11 % jo yhdestä vakuutuksesta, kun käytössä on Ifin paperiton palvelu. Parhaimmillaan alennus on jopa 16 %, sillä edut kasvavat asiakkuuden mukana.

LAIVAMATKAT

Viking Line tarjoaa liiton jäsenille matkoja erikoishintaan. Käytössä on myös kausittain voimassa olevia arvokuponkitarjouksia. Liiton jäsenille on tarjolla alennuksia mm. Helsinki-Tukholma-risteilyistä ja -reittimatkoista, Tallinnan päiväristeilyistä ja reittimatkoista Helsingistä sekä vuorokauden risteilyistä Turusta ja Turku-Tukholma-reittimatkoista.

Lisätiedot kaikista jäseneduista liiton verkkosivuilla:
www.urheilutoimittajat.fi

VIKING LINE

#vuodenurheilija

Jo vuodesta 1947.

